

Илъэсым икIэху  
ешIэгъу



«Зэкшошныгъ» Мыекъуапэ — «Витязь» Крымск  
— 0:1.

Шэклогум и 24-м Мыекьуапэ щыздешлагэх.  
Зезыцагэхэр: Ю. Апонасенко — Москва,  
 Д. Мезенцев — Воронеж, Р. Кьулэ — Налчык.  
Къэлапчъэм Ігуаор дэдыдзагър: Ваниев — 15,  
 «Витязь». АР-м и Лышхъхуэ Тхьаклушынэ Аслъан  
 ешлэгум еплъыг.

«Зэквошныгъэм» иухъума-  
кдохэр зэгурымыдохэу якъэлап-  
чъэ дэж хэукъоныгъэу шашы-  
гъэр С. Ваниевым ыгъэфедид,  
хъагъэм лэгуаор ридзагъ. Ти-  
футболистхэм пчъагъэр зэрэ-  
хъокы ашлоигъоу гулагэх, ау  
гъэхъагъэ ашын альэкыгъэн.

М. Мыксом хякIэмэ якъэлэп-чэ бгыкIу Iэгуар тыригъэ-фагъ. «Зэкъошныгъэм» итре-нер шъхьалэу Р. Шыумафэм пресс-зэлукIэм кызыррэци-луагъэмкIэ, гупшысагъэ ахэлъу Iэгуар зэрэтыжыгъэ тифут-логистхэр ешIагъэхэп. «Витя-

зым» итренер шьхьалэу Э. Саркисовым командэмэ ешлакӀуэ кьагӀылӀэгъуагӀэр зэфӀдагъэу ылытагӀ, тӀкӀоныгӀэр кьызэрдахыштым тетӀу хьакӀӀэхэр ешлагӀэх.

Ешлэгүм иапэрэ едыгьо  
заухым, Адыгэ Республикэм  
футболымкӀэ икӀэлэцӀыкӀу-ныб-  
жыыкӀэ спорт еджаплӀэ шаплу-  
гъуэ, Испанием икомандэ  
«Барселонэм» щешӀэрэ Натхьо  
Амир ишлухафтынхэр кӀэлэ-  
еджаклохэм кӀаратыжыгъгӀэх.  
Футбол Ӏгуаохэр 50 хуэху  
кафищэфыгӀэх, апэрэ тренеру  
илӀгъэ А. Пахомкиным спорт  
шъуашӀэ шлухафтын фишылгӀ.

Футбол еджаплэм икэлэ-  
еджаклэхэр, спортым иветера-  
нэу А. Пахомкиыр Натхьо  
Амир лъэшэу фэразэх, «Тхьа-  
уегъэпсэу» ралуагъ, спортышхом  
цэрыло шыхъунэу фэльэлугъэх.

Аддыг Республикэм и Лышхуэ Тхыаклушынэ Аслъан спортм илофышлэхэм гушылэгъу зафэхуэм, ныбжьыклэхэр физкультурэм, спортм нахьышлоу апыщэгъэнхэм, республикэм стадион зэрашырэм, нэмыклэхэм атегушылэгъэх.

**ЕМТИЫЛЬ** Нурбий.

## НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

**Я 2-рэ нэклубгъор**

**Мыекъопэ троллейбус Гъэлорышлалэр  
прокуратурэм ыуплъэкӀугъ, зэфэхьысыжь-  
хэр ашӀых.**

**Я 4 – 5-рэ нэклүбгьохэр**

**Сыбыр тифабэ нэсыгъ — «Ислъамыем»  
Якутием тыщаригъэшлагъ.**

**Я 6-рэ нэклубгъор**

**Июфшлагъэхэр зэхэубытагъэу.  
Трахьо Рэмэзанэ фэгъэхьыгъэ тхылым  
ильэтегъэуцү.**



# Къоджэдэсхэр къыфэразэх

Адыгэ Республикэм и Лышхъхуэ Тхьаклушынэ Аслъан Пчыхаллыкхое къоджэ псэуплэм кыкыгыз лыкло купым тыгуасэ лугагъ. loftхьабзэм хэлэ-жыгъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, муниципальнэ гъэпсыклэ зилэ «Теуцожь районым» иадминистрацие ипачхуэ Хьачмамыкхо Азмэт, чыплэ зыгъэлорышлэжынымкхэ республикэ комитетым итхьаматэу Кхэдэкхое Руслан.

Чылэм непэ ишылэклэ-псэуклэ  
зыфэдэм, гъэхьагъэхэм адаклоу,  
гумэклыгъоу ыкли щыклагъэу илэ-  
хэм лъэныкъохэр атегушыла-  
гъэх.

АР-м и Лысьхъэ зэлукэгъум пэублэ псалъэ кыыщишызэ, Пчыхалыкыуае илыкдохэм игуапэу зэралуклагъэр, республикэм хэьхьоньгъэхэр ышлынхэм ма кыуаджэм кыдэкыгъэхэм ялахышулэ зэрэхэлпыр кыхигъэщыгъ.

— Мы аужырэ илъэсхэм  
Пчыхьалыкыуае изетегъэпсы-  
хьан нахь тыналэ тетыдзагъ.  
Фельдшер-мамыку IзапIэ кы-  
щызэIутхыгъ, гъогухэм гъэцэкIэ-  
жыныхэр ятшIылагъэх, нэмыкIуэ  
зэIлотхырэр макIэп. Ау кыуа-  
джэм джыри щыкIэгъабэ зэриIэр

дэгъоу кыдгурэлэ, амалэу шы-  
лэмкIэ ахэр дэгъэзыжыгъэн-  
хэм тыналэ тедгъэтышт. Ащ  
пае нахыбэрэ тызэлулэн, гумэ-  
кыгъохэм шъхьэихыгъэу тате-  
гушылэн фæе. Мыш дэжым кы-  
джэ псэуплэм иадминистрации  
иофшлэн нахы ыгъэлэшын зэр-  
фауэм сзэх хэлъыт, сыда плөмэ  
кыуаджэм хэхъоньгъэхэр ышын-  
хэмкIэ пшъэдэкIыж шъхьалэр  
ары зыхыер, мыш шыпсэу-  
хэрэм шыкIагъэу ялэхэми ар  
нахы апэблаг, — кылуагъ  
ТхьакIушынэ Аслъан.

Къоджэдэсхэм ацлэкӀэ пчы-  
хьалкыбӀуаехэм яефэндэу  
ШхьаплькӀоу Казбек сьд фэ-  
дэрэ лъэныкъокӀи лӀпылӀгъу  
къафэхурэ, ягумэкӀыгъохэр  
зэхэзышӀэрэ АР-м и Лышхьэ

«тхъауегъэпсэу» рилуагъ ыкли  
ар къызылотыкырэ рэзэныгъэ  
тхылъ ритыжыгъ.

Теуцожь районым инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Пчыхьалыкьо Аюбэ кызырлуа-гъэмклэ, республикхэм имыза-кыцу, нэмыкл шьолъыхэм и ащызэльашлэрэ цыф гъэсэгъэ пчъагъэ мы псэуплэм кыдэ-кыг, ахэм кыджэдэсхэр арэ-гушхох, шхъэклафэ афашлы. Республикхэм ипачэхэм ащы-цуу апэу мы чылэм кыдэ-хьагъэу, игумэкыгъохэр зэхэ-зышлагъэу, амалэу цылэмклэ лэпылэгъу къафэхъугъэ Тхьа-клучынэ Аслъан цыфхэр зэ-рэфэразэхэр рилуаг.

— Республикэм игьэцэ-  
kläko хэбзэ кыулыкхуэр лэпы-  
лэгу кызырэшүфэхуэрэм  
даклоу, хэтэрыкхэм якьэгэ-  
клын, былымхуымн шьуналэ  
атежугьэтын, ахэм афлоры-  
шлэрэ федеральнэ ыкй рес-  
публикэ программэхэм шьуа-  
хэлэжьэн фæе. Къуаджэм дэс  
нэггырэ пэпчэ пэ лэыныкы  
горэм фэгъэзагъу lof ышлэным  
мэхъанэшхо ил. Ащ изэшлэхын  
члплэ зыгълорышлэжьын кы-  
лыкхуэр фэгъэзгъэнхэ фæе,  
— кыиуагъ Къумпыл Мурат  
кызырэаугъоигьэхэм закы-  
фигъазэззэ.

Нужым кыгушылэгэхэ Пчыхалыкьое кьоджэ псэуплэм иадминистрация ипашэу Пчыхалыкьо Нурдинэ, мэкумэц шленыгэхэмклэ докторэу, академикэу, Пшызэ икьэрагыю университет иклэлэегаджэу Гыш Русьян, нэмыкхэми непэ чылэм ишылэклэ-псэуклэ зыфэдэм, гумэкигыюу илэхэм кыащыуцугэх. Анахь шхьалэу кыагэнэфагэхэм ащыц Пчыхалыкьуае охыплэм зэрисым кыхэкыклэ ильэс кьэс псыр кыызэрэклаорэм, цыфхэм яхэтэрыкхэр зэрихыххэрэм илофыгьо. Мы плэныкьомклэ республикэм ипашэхэр лэйилэгү кыафэхунхэу кыкыфагьэзагь. Джац фэдэу кьуаджэм клэлэ-цыкылу ыгыплэ, культурэм и Унаклэ зэришыклагэхэр, зашьохэрэ псым изытэт зэрымгыгэрэзэхэрэр кыхагэхэщыгь. Мыхэм адакыу, ныбжыкхэхэм ащыщыбэм кьуаджэм кыызэрагьэ-зэжыгэр, ахэм унагохэр зэралэхэрэр, сабыеу кыаклэ-хуьхьэхэрэм япкыагьэ зэрэххьорэр кыгьэлъэгьонышүклэ плытэн фае. Мы уахьтэм Пчыхалыкьуае зы унэ нэкл дэтэп, зэклэми цыфхэр ащэлсэух. Кьуаджэм кьэбзэныгьэм ыльэныкьоклэ изытэт шапхьэхэм адистэнэмы пае шыхьаф-

хэр зэхашэх, цыфхэр зэгуры-  
лохэу, зыкыныгээ азыфагу  
ильэу loф зэдашлэ, ячылэ зэ-  
рагээдэхэштым пылых.

— Пчыхалыкыё кжджэ псэуплэм хэъоныгъэхэр ышын-хэмккэ мы аужырэ илъэсхэм тшлагъэр маклэн. Республикэм ипачэхэм яшулагъккэ гъоуж-хэр зэтэтэгъэпсыхъэх, социальнэ псэуальэхэр кызэлутэхых, цыфхэм ящылэккэ-псэуккэ нахышлэ зэрэхъуштым ыужит, — кылуагъ Хъачмамыккэ Азмэт.

АР-м и Лысьхъэ илофлагъэ осэшхо зэрэратырэр кыушы-хъатэу Пчыхаллыкъуае иурам шхъафэ Тхаклушынэ Астъан ыцлэ зэрэфаусыгэр зэлуклэгум кышалауаг, ар къэзыушыхъатрэ ыки зытгхэгъэ тамыгэр шлухъафтынэу ратыжыыг.

— Мыш фэдэ цыхыэшхо кысфэзышлыгъэ пчыхалыкыуа-  
ехэм сышфэфэраз. Сипшэарыл-  
хэр зэшлохыгъэнхэмкӀэ мыш  
фэдэ фыцыхытӀкӀэм джыри нахь  
кӀуачӀэ кысцитышт. Амалэу шы-  
лэмкӀэ талӀкӀи лӀпылӀгъу тыкы-  
шфухъушт, цыкӀагъу цылӀэхэр  
дӀдгъэзыжынкхэм тишпыкпӀэу  
тыпылбышт, — кылыуагъ кӀэ-  
ухым ТхьакӀушынэ АспӀан.

**ТХЪАРКЪОХЪО**  
**Адам.**

# Ветеранхэр ащыгъупшэхэрэп

Уголовнэ-гъэцэкълэ системэм иветеранхэм я Мафэ бзэджашлэхэм пшъэдэкълэжь ягъэхьгъэнымклэ федеральнэ къулыкъум и Гъэлорышлэлэу Адыгэ Республикэм щылэм бэмышлэу хигъэунэфыкълэжь.

Юфтхьабзэм къырагъэблэгъагъэх уголовнэ-гъэцэкълэ системэм ильэс зэфэшхьафхэм юф щызышлэгъэ ветеранхэр ыкӀи учреждениер загъэпсыгъэм къыщыублагъэу ащ шылажьэхэрэр.

Бзэджашлэхэм пшъэдэкълэжь ягъэхьгъэнымклэ федеральнэ къулыкъум и Гъэлорышлэлэу Адыгэ Республикэм щылэм ипашэ ипшъэрылхэр зыгъэцэкълэрэ Ягъые Рэмэзан зимэфэкӀ хэ-зыгъэунэфыкълэхэрэм къафэгъушугъ. Ащ къызэрылуагъэмклэ, уголовнэ-гъэцэкълэ системэм иветеранхэр лӀэуж пчъагъэхэм ящысэтэхыплӀэу щытых ыкӀи тикъэралыгъо ил рэхъатныгъэр гъэпытэгъэнымклэ, уголовнэ-гъэцэкълэ системэм хэъхьоньгъэхэр ышӀынхэмклэ, ащ зилахьышӀу хэлъ ветеранхэу щытхур къэзылӀэжыгъэхэр къыхгъэщыгъэнхэмклэ мы мафэм мэхъанэшхо ил.

Уголовнэ-гъэцэкълэ систе-

мэм иветеранхэм я Совет хэтхэу анахь чанэу зыкъэзыгъэ-лъэгъуагъэхэм щытху тхылхэр зэхэхэм щаратыжыгъэх. Къы-хагъэщыгъэхэм ащыц бзэ-джащлэхэм пшъэдэкълэжь ягъэхьгъэнымклэ федеральнэ къу-лыкъум и Гъэлорышлэлэу Адыгэ Республикэм щылэм апэдэдэ пащэу илӀгъэ, отставкэм щылэ полковникэу Владимир Аведо-выр. Гъэлорышлэлэм ипашэхэм ащ закыфигъази, ветеран движением лӀпылӀгъушӀу къы-зэрэфэхьхэрэм фэшӀ ирээ-ныгъэ гушылӀхэр апигохыгъэх ыкӀи тапӀклэ гъэхъэгъэшлӀхэр ашӀыхэзэ ялофшӀӀнклэ лъыкӀо-тэнхэу афӀлӀгъуагъ.

Уголовнэ-гъэцэкълэ систе-мэм иветеранхэм я Урысые общественнэ организацие 2006-рэ ильэсым шэклогум и 16-м зэрагъэхсыгъэм къыпкы-рыкълыхэзэ, УФ-м бзэджашлэхэм пшъэдэкълэжь ягъэхьгъэ-нымклэ федеральнэ къулыкъум

иунашъокӀэ 2013-рэ ильэсым уголовнэ-гъэцэкълэ системэм иветеранхэм я Мафэ агъэнэ-фагъ.

Уголовнэ-гъэцэкълэ систе-мэм иветеранхэм я Урысые общественнэ организацие ишӀо-пыр къутамэу Адыгэ Респуб-ликэм щылэр 2010-рэ ильэсым зэхашагъ ыкӀи ар организа-ции 3-у зэтеуыгъ, зӀклӀмклӀ ахэм уголовнэ-гъэцэкълэ систе-мэм иветеран ыкӀи пенси-онер нӀбгырэ 500 фӀдиз къы-зӀлаубыты. Джащ фӀдэу Хэ-гъэгу зеошхом иветеран нӀб-гыри 2 ыкӀи чыплӀэ зэфэшъ-хьафхэм ащыкӀогъэ зоохэм ах-лӀжагъэхэу нӀбгырэ 35-рэ ахэт.

Ветеран организацием лъэ-ныкӀо шъхьалӀэу юф зыдӀшлӀ-хэрэм ащыц къытклӀхьухьэрэ лӀэужхэм ыкӀи уголовнэ-гъэ-цэкълэ системэм илофышлӀэ ныбжыкӀлэхэм яхэгъэгу шӀу альгъоу, гушъхьэбаиныгъэ ялӀэ плугъэнхэр. Ащклэ ветеранхэм я Совет хэтхэм апшӀэрэ клас-схэм арыс кӀлӀэеджакӀохэм апае лӀыхъужыныгъэм идесэ-хэр зэхашэх, къулыкъушлӀэ ныб-жыкӀлэхэм алоклӀх.

**Бзэджашлэхэм пшъэдэкълэжь ягъэхьгъэнымклэ федеральнэ къулыкъум и Гъэлорышлэлэу Адыгэ Республикэм щылэм ипресс-къулыкъу.**



## КӀлӀэеджакӀохэм гушылӀгъу афӀхьугъэх

БзэджашлӀгъэ зезыхьагъэхэм пшъэдэкълэжь ягъэхьгъэнымклэ федеральнэ къулыкъум и Гъэлорышлэлэу АР-м щылэм илофышлӀхэр мы мафӀхэм Адыгеим ит еджаплӀхэм ащылагъэх. ГушылӀклэ шъхьакӀо рахымэ е имылажъэ цыфым ралӀалӀэмэ пшъэдэкълэжьэу ахыштыр кӀлӀэеджакӀохэм къафалотагъ.

Уголовнэ-гъэцэкълэ инспек-цией илофышлӀхэр сабыим ифи-тыныгъэхэмклэ Уполномочен-нэу Адыгеим щылэ Александр Ивашиным игъусэхэу Мыекъуа-пэ дэт еджаплӀэ N 13-м шыла-гъэх, апшӀэрэ классхэм арыс кӀлӀэеджакӀохэм гушылӀгъу афӀ-хьугъэх. Хабзэу щылэр кӀлӀэ-еджакӀохэм арагъэшлӀным фӀ-гъэхьыгъэ программэхэр мы еджаплӀэм щызэхашэх. АР-м хэгъэгу кӀоцӀ юфхэмклэ и Ми-нистерствэ икӀулыкъу зэфэшъ-хьафхэм ялофышлӀхэр еджаплӀэм къырагъэблагъэх, юфтхьӀбзэ гъэшлӀгъонхэр рагъэкӀокълых.

— Мыщ фӀдэ юфтхьӀабзэу тиеджаплӀэ щызэхатщэхэрэм пшӀэрылӀэу ялӀр кӀлӀэеджакӀо-хэм хабзэу щылӀр ашӀӀным, бзэджашлӀгъэ зерахьэмэ кӀэ-ухэу фӀхьун ылӀэкълыштытм щыд-

гъэгъозэнхэр ары, — ело тарихьымклэ кӀлӀэегъаджэу, проектэу зэхашагъэм ипашӀэу Сергей Ипатовым.

ЕджаплӀэм ипашӀэу Наталья Ткаченкэм игушылӀэ къызэрэщы-хигъэщыгъэмклэ, мыщ фӀдэ юфтхьӀабзэу кӀлӀэеджакӀохэм ящылӀныгъэкӀлэ къашъхьӀӀэщт-хэр, шӀӀныгъэхэр къызхахышты-хэр ренэу зэхашэ зӀпытых. ЛытӀныгъэ зӀфырӀӀэу, зыкълы-ныгъэ азыфагу илӀэу къэтӀ-джынхэм ахэр фӀлорышлӀх. Бзэ-джэшлӀгъэ зерахьэмэ ащ кӀэ-ухэу фӀхьун ылӀэкълыштытм къа-фалӀатэх, кӀлӀэеджакӀохэр егуп-шысэнхэш, ежъ-ежырэу гъогу занкӀлэр зэрӀахыштытм фагъа-сэх.

— Сабыим ифитыныгъэхэр къэухъумэгъэным епхыгъэ юф-тхьӀабзэу Урысыем щыклорэм

къыдыхэлтытагъэу тызэрэу-гъоигъ, — ело Александр Ива-шиным. — НепӀэрэ зэхэсыгъом тызщытегушылӀхэр цыфым имы-лажӀэр езылуалӀлӀрэм пшъэдэ-кълэжъэу ыхыштыр ары. 2011-рэ ильэсым къыщегъэжыагъэу мыщ фӀдэ бзэджашлӀгъэ зезыхьагъэм административнэ пшъэдэкълэжь рагъэхьы. ГушылӀэу къалохэрэм икӀу фӀдизэу алымпылӀлӀрэ цыфхэм ахьщэ гъэнэфагъэ арагъэты.

ГушылӀэ гуао тшӀлӀэ, имыхьакъ цыфым етӀуалӀэмэ, игъусэхэр ащ нэмыкӀлӀэу къеплӀых, лытӀ-тӀныгъэу къыфашыштыгъэр укъуагъэ мэхьу.

— Хьапсым чӀэфӀэрэ ныб-жыкӀлӀэм къин елӀгъэу щылӀэ-ныгъэм хэгъозэжынымыклэ, — ело Александр Ивашиным. — Арышъ, бзэджашлӀгъэ зерамы-хьэзэ ашӀлӀрэр зэрӀамытӀэрэ-зыр къагурыломэ нахьышӀу.

КӀлӀэеджакӀохэм упчӀэу ялӀхэр хӀбзэухъумӀклэу къулыкъум ило-фышлӀхэм аратыгъэх, гушылӀгъу зэфӀхьугъэ лъэныкъуитӀури юф-тхьӀабзэр зэрӀрекӀокълыгъэм ры-разэу зэхӀкълэжыгъэх.

**ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.**

## Гумэкълыгъохэр дагъэзыжыштых



Муниципальнэ унитарнэ предприятие «Мыекъопэ троллейбус ГъэлорышлӀлӀр» зыфилорэм ылӀэныкӀокӀэ прокуратурэм уплӀэкълунхэр зэхышӀагъэх ыкӀи ащ зэфӀхьысыжъэу фӀхьугъэхэм адиштӀэу административнэ юф къызӀлуыхыгъ.

МӀфэ заулӀклэ узӀклӀлӀбӀжъ-мэ, ыпшӀӀклэ зигугъу къэт-шыгъэ троллейбус Гъэлоры-шлӀлӀм илофышлӀхэм лӀжап-клӀэр зэрамытырэм къыхӀэкълы-клэ, емызӀгъ зэхэхьэ зэрэ-зэхашагъэм фӀгъэхьыгъэ къӀбар Мыекъопэ прокуратурэм къылӀ-клӀхьагъ, псынклӀэ юфӀэ уплӀэ-клӀунхэр зэхышӀагъэх. Ахэм къы-зэрагъэлыгъуагъэмклэ, 2014-рэ ильэсым илоньгъо мазэ къы-щегъэжыагъэу гъэлорышлӀлӀм ипашӀхэм лӀжапклӀэр цыфхэм аратыштыгъэп. Мыщ юф щызы-шлӀэр водитель 16-мэ къагъэ-хьӀгъэ сомэ мин 700-м ехъу аӀӀкӀагъэхьажыныу щытыгъ.

Мы предприятием илофышлӀ-хэр ыпӀклӀэ республикэм ип-рокуратури, УФ-м юфшӀӀнымыклэ икӀӀэралыгъо инспекцие икӀу-тамэу Адыгеим щылӀэм зафа-гъазэу къыхӀэкълыгъэп.

УплӀэкълунхэм язэфӀхьы-сыжыхэмклэ предприятием ипа-щэ ылӀэныкӀокӀлэ административнэ юф къызӀлуахыгъ, юф-шӀӀнымыклэ хӀбзӀгъэуцугъэм къы-дильтытӀэрэ шапхъэу ыкӀуагъэ-хэр дигъэзыжыныхэу фагъэпы-тагъ. Джащ фӀдэу цыфхэм лӀ-жапклӀэр зэрамытыгъэм къы-хӀэкълыклэ, мы пащӀэм уголов-нэ пшъэдэкълэжь егъэхьыгъэ-ным илоф прокуратурэр хӀеп-лӀэ. Мы уахьтӀэм ащ ыуж итых.

ШӀугу къэтӀгъӀэкълэжыы, УФ-м юфшӀӀнымыклэ и Кодекс къызӀрӀедильтытӀэу, юф зышлӀэрэ цыфым илӀжапклӀэ игъом ыкӀи икӀоу юфшӀӀн езыгъэгъотырӀэ пащӀэм ритын фае. Джащ фӀ-дэу хӀбзӀгъэуцугъэм къызӀри-гъэнафӀэу, юф зышлӀлӀрэм мзӀэ-ныкӀо къӀс илӀжапклӀэ етыгъэн фае. Мыр зымыгъӀӀӀлӀрэ пащӀхэм дисциплинарнэ ыкӀи административнэ пшъэдэкълэжь арагъэхьы, мзӀитӀу нахьыбӀэу лӀжапклӀэр зыгъэгужьорэм уголовнэ пшъэдэкълэжь рагъэ-хьын альӀэкълышт.

ЮфшӀӀнымыклэ цыфым ифи-тыныгъэхэр укъуагъэхэ хъумэ, ахэр зӀтегъэуцожыгъэнхэм пае республикэ прокуратурэм зы-фигъӀэзэн ылӀӀэкълышт. Мы ю-фыгъом прокуратурэм ыналӀ тет, амалэу щылӀмклэ цыфхэм лӀпылӀгъу зерафӀхьыштытм пыл.

Мыщ фӀдэ емызӀгъ зэх-хьэ зэхашӀнэу зэрӀрахъухьа-гъэр троллейбусхэм яводитель-хэм къалогагъ ыкӀи пащӀхэм тхыгъэ афагъэхьыгъагъ. Мые-

кӀопэ троллейбус ГъэлорышлӀ-лӀм ипашӀхэм къызӀралауа-гъэмклэ, лӀжапклӀэм итын агъэ-гужьонэу къызыхӀэкълыгъэр элек-троэнергием ылӀэныкӀокӀлэ чыфӀэу ателыгъэр зэрапы-ныжыгъэр, ахьщӀэу аӀӀкӀӀӀыр ащ зӀрӀӀлуагъэхьагъэр ары. Ау мыщ юфышлӀхэр къезӀгъы-гъэхӀ.

Мы гумэкълыгъор дӀгъэзыжы-гъэным пае троллейбус Гъѐло-рышлӀлӀм илофышлӀхэм алуӀкӀагъ Мыекъопэ къӀлӀ административнэ ипашӀэу Александр На-ролиныр. ПсынклӀэ юфӀэу лӀ-жапклӀэмклэ чыфӀэу гъѐлоры-шлӀлӀм телыр ыпшыныжыын, ащклӀэ амалэу щылӀхэр зӀклӀэ гъѐфедӀгъэнхэ зӀрӀфаер А. На-ролиным къылуагъ.

Муниципальнэ унитарнэ пред-приятие «Мыекъопэ троллейбус ГъѐлорышлӀлӀр» зыфилорэм ипашӀэу Хьао Анзор къызӀралауа-гъэмклэ, джырэблагъэ юныгъом къагъэхьӀгъэ ахьщӀэр цыфхэм аратыжышты.

Мы зӀлуӀлӀгъум ыуж, мы мӀфэ дӀдӀм, троллейбусхэр ягъогу техьажыгъэх, транс-портым илоф зӀтеуцожыгъ.

Джащ фӀдэу цыфхэр зыгъэ-гумэкълыхэрэ юфыгъохэм ащыц троллейбусхэм кондукторхэр зӀрӀрашыжыгъэхэр. Мы илӀэ-сым, бӀдзӀзогъум и 21-м къы-щегъэжыагъэу, билетыр води-телям къышӀащӀафышъ, ар ком-постерым пхырагъэуты. Ау мыщ гумэкълыгъохэр къыпӀкълых, цыфхэр ренэу бырсыр хӀэтых. Сыда плӀмэ, анахьэу пчӀӀдэ-жыым, троллейбусхэм уащызек-лон умылӀэкълыныу цыфхэр арызы мэхьух. А зӀпстӀэу ми уапхырыкълынышъ, водителем билетыр къышӀыпшӀафын, етӀани ахэм уапхырыкълынышъ ар ком-постерым хӀбгъэутыжыын фае. Ар бӀмэ къяхьылӀэкълы ыкӀи ямырӀэзныгъэ троллейбус Гъѐ-лорышлӀлӀм илофышлӀхэр ща-гъӀгъуазэх.

Троллейбусхэм кондукторхэр зӀрӀрашыжыгъэхэм лӀапсӀэ имылӀэу щытӀ. ГъѐлорышлӀлӀм ипашӀхэм къызӀралауагъэмклэ, кондукторхэм аратыныу щыт лӀжапклӀэр афимыкӀоу ары.

АрӀэу щытми, ыпӀклӀэ зӀрӀ-щытыгъэм фӀдэу троллейбус-хэм кондукторхэр арагъӀтӀыс-хьажыныхэу агъэнафӀ.

**КӀАРЭ Фатим.**

КъунчыкӀохьаблӀхэу Мыекъуапэ щыпсӀухэрэм гухӀкӀ ащыхъоу афӀтхьаусыхэх зӀш-зӀшыпхьухэу Шьоджэ АспӀанрӀ АсыетрӀэ янэу Джантыгъэ ШыхьанчӀэрые ыпхъум идунай зӀрихъожыгъэм фӀшӀ. Джантыгъэ Алахь закъор шӀукӀлэ къызыпӀгъокълыштытхэм ащыц хъунэу, игупсӀэхэу, илахьылхэу къӀэнагъэхэм псауныгъэ пытӀэ ялӀнэу афӀлӀаох.

**КъунчыкӀохьаблӀхэм яобцествэу «Гугъэм» игъӀӀӀкӀлӀ гупч**



# Черкес (адыгэ) къужъэу Бергамотыр...

**«Урысыем иаллей» зыфилорэ акцием кызыэрэдилъытэщтыгъэу, аужырэ мэзиплым кыкылоц! Урысыем щыпсэурэ цыфхэм зэкIэмI анахъ шIу альэгъурэ чыгым ыцIэ кыралонэу амал аратыгъагъ.**



Ахэр зыщыпсэухэрэ шьолырым елытыгыгэу, нахыбэмэ кыхыхагыгэ чыыгхэр а чына-лэхэм ятамыгэ «шьуантлэхэу» алытагыгэх. Акцием нэбгырэ миллиони 3,5-рэ хэлэ-жагы, аш изэхэщаклохэм шэ-клогым и 10-м ээфэхысыжы-хэр ашыгыгэх.

Адыгэ Республикæри акцием хэлэжыагъ. Тицыфхэм тамыгъэ «шхъуантлæу» къыхахыгъэр къужь чыгъуэ «Черкес Бергамот» зыфилорæз ары. Ац фæдз къужь лъапкыир Темыр Кавказым икхъохæплæ лъэныкъоклæ — Адыгеим ыккИ Краснорæ краим яшхольпырхэм нахыбæу къащэкълæ, шапсыгъэ хылушхэм нахæ маклæу ушылоклæ.

Черкес Бергамотыр чыпкэ-рыс лъапкъэу черкесхэм Кавказ заом ыпэкIэ кыхыхыгъэу шыт. Ащ пае мээ кужь лъапкъэхэр зэблахухэзэ, бэрэ агъэфедэгъэх, якъутамэхэр зэхагъэ-кыхыгъэх. Адыгэ лакъо пэпчэжь кыхыхыгъэ кужь лъапкъэхэр ялагъэху къябар цыпэхэри кыднэсыжыгъэх.

Акционер теклыгъ. «Черкес (адыгэ) Бергамотклэ» заджэхэрэ лъэпкъыр Адыгеим итамыгъэ «шхуантлэу» кыхахыгъ, ащ пае



нэбгырэ миницмэ амакыэ атыгь.

ТиреспубликэкӀэ умакӀэ зы-  
фӀэптын плӀэкӀышт чыӀхгӀ  
АдыгӀ Республикэм мӀэхэмкӀ  
и ГӀэорышӀапӀэ кыгӀгӀнӀфӀгӀ-  
гӀӀх. АхӀр тфӀы хууштыгӀгӀх:  
кавказ псаер (пихта), куушхӀэ  
чыгаер (скалистый дуб), кавказ  
зыфыр (липа), мӀыӀерсӀэр ыкӀи  
куужыӀр. МакӀӀу атыгӀгӀхэм  
ашышӀу процент 50-р черкес  
куужыӀм, псаем — процент  
18 афатыгӀгӀх. Ахэм мӀыӀерсӀэр,  
зыфыр, чыгаер кыӀкӀӀӀэкӀох.

Акциеу «Урысыем иаллей» зыфилорэр мэхъанэ гъэнэфагъэ ратызэ зэхашэгъагъ. Ар, апэрэмкIэ, Теклоньгъэм и Мафэ зыхагъэунэфыкIырэр зэкIолрэгэм илъэс 70-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъшт. Ащ ипгъокIэу Урысыем ишъолъырхэм

зэкэми ащыпсэухэрэм нахь  
агъэльэлэрэ чыгхэр къагъэ-  
нэфагъэх. Ахэр жьоныгуаклэм  
и 9-м къалэху Москварэ Се-  
вастопольрэ ашагъэтлысштых.

Ятлонэрэмклэ, «Урысыем иап-  
лееклэ» зэджэгъэхэ паркхэр  
мамырныгъэмрэ шлэжьымрэ  
афэлэжьэштых. Джарэуштэу  
лпэпкхэр иклэрыклэу ззыпхы-  
жьыштхэ чыплэ гъэшугагъэхэу  
ахэр тигашлэ кыхыхажьыхх.  
Ар зеклоклэ тэрэз, цыфыбэми  
кыдырагъэштагъ. Лпэпкъ зэ-  
фэшхьафхэм ащыц цыфхэр  
ежьхэм кыхыхагыгъэ чыг за-  
кьохэр арэп Москва е Сева-  
стополь клохэмэ зыклэрыхашт-  
хэр, ягуапэу ягуонгъу шыо-  
лпырхэми, чыжьэу апэлудзы-  
гъэхэми ячыг гъэшугагъэхэр  
зэрагъэлъэгущтых. Лпэпкъ зэ-  
кьошныгъэу тхэлпыгъэр агу къа-  
гэклыжьышт, цыфхэр дэгъоу  
зэрэзэхатыгъэхэм ригъэгупшы-  
сэщтых.

# Черкес къужъыр

Шъугу къэдгъэкыжын,  
2013-рэ илъэсым кыщегъэ-  
жагъэу Черкес Бергамотым  
и Мафэ Адыгеим зэрэщыхагъэу-  
нэфыкырэр. Ар Адыгэ Респуб-



ликэм зеклонымкӀэ ыкӀи зыгъэпсэфылэхэмкӀэ и Комитетрэ зэфэшлыгъэ Ӏахъзэхэлъ обществу «Руфабго-Тур» зыфилорэмрэ зэхашцӀ.

Апэрэу адыгэ кьужьым имэфэк! зыхагэунэфыклым, Кавказ заом кьелыжыггэ кьужь чыг купхэр джыри кьызычкыхэрэ кьущыхэтх льягэхэм мэфэклым кьеклопалгэхэр адэклоегьагэх. Ахэм шлэныггэлэжхэр, зыггэпсэфакло кэ-кыуггэу Адыгеим шылэхэр, культурэм илофышлэхэр ахэтыгэх. Уидыгэмэ, уилэпкыогьэлалэмэ, ильэс 200-кыэ узэк!лэлэбжымэ тятэжхэм агэ-тлысыггэггэ кьужь хатэм узы-хэхэк!э, угу ыггэбырсырынэу шытыг. Кавказ заор уцужыггэ, охэтэ кьинхэр теклыггэу, нпэз республикэ статус тилэу тэпсэу... Шыкур!

Аныбж ымылгытыгъэу,  
кѳуж чыгхэм ащышхэм джы-  
ри кѳапккѳ. Ар ыгъэшлагъозе,  
Мыекѳопѳ кѳэралыгъѳ техно-  
логическѳ университетым агро-  
номиемккѳ икафедрѳ ипашѳу  
Ирина Бондуркѳ кѳылотѳгъагѳ

ахэм афэдэ чыыгхэр тыди зэрэщымылэхэр ыкли кыызэрэщымыкылэхэр. Адыгэхэу (черкесхэу) мы чыплым исыгэхэм ахэр кыызэрэхыхыгьэхэр ыкли шуаггэу ахэлъымкIэ нэмыкI кужь лъапкьхэм зэратегылэхэрэ кыызэхьагьэхэм кьафилотэггэх.

Тыхэт ильэсым ишышхьэлү  
мазэ кьалэу Санкт-Петербург  
кыикыхи ижьырэ цыфым  
ипсэуплагьэу Адыгеим шыэм  
цытлэхэзэ, мэшэ гьэшлэгон  
кьагыотыгьагь. Ащ кьужь гуьгьэ  
изэу илыгь. Нахьыбэр клоды-  
гьагь, ау кьыызтенагьэхэу, зэ-  
рэкьужьхэр кьызгьэнафэхэрэри  
ахэлъыгьэх.

Экспедицием ипашэу, Эрмитажым илофышлэу Сергей Осташинскэм ахэр зельэгьухэм, пэшлорыгэшлэу кыилогьаг илэс минитф фэдиз ахэм аныбжьэу. Нэужым научнэ лабораториехэм ашашыгьэ уплэкълунхэм ар кьагэшпыпкьэжыыгь.

Арышъ, черкес чыг хэтэжъ-хэу къэнагъэхэм тятэжъ пла-шъэхэм къарыкӀуагъэм инэ-клубгъо шъхьафхэм яшъэфхэр ахэлъых...

Адыгэхэр чыгыггьэкыным  
яшыпкьэу зэрэпылыгьэхэр  
черкес кужьыр зыфэдэм кье-  
уатэ. Шэныгьэлэжьэхэми ха-  
гьэунэфыкыи ар чылэм зэрэ-  
шымышынэрэр, бэрэ зэрэчи-  
пырэр, хамлыу зэрэхэмыхо-  
рэр, псауныгьэмккэ ишлуагьэ  
кьызэрэклорэр. А пстэумэ  
уакыпкьырыкыимэ, адыгэ  
кужь чыгыр Адыгеим ита-  
мыгьэу ыккы ынапэу Москва  
ыккы Севастополь зэрадэты-  
штыр ифэшьюашэу шыт. Ар  
кьэгүшылэнэу шытыгьэмэ, лэш-  
лэгьэу минн 5-м тилэпкэ  
кьырыкьагьэр кьытфилотэштыгь.

**ШЪАУКЪО** Аслъангуаш.

# Япсауныгъэ изытет ауплъэкIугъ

Ильэс кээс шэклогум иячэнэрэ мэфэку зэрэдунаеу тутынэшъоныр ханэжьыным фэгъэхыгъэ лoфтхьабзэхэр щызэхашэх. Тикъэралыгъуи ахэм ащыщ. Мыщ епхыгъэ лoфтхьабзэу «Тэ жьы кьабзэр кы-хэтэхы» зыфилорэр Мыекъопэ медицинэ колледжым мы мафэхэм щызэхашагъ.

Зэрагэунэфыгэмклэ, туты-  
ным ыпкэ кыкылыкэ процент  
71-мэ ятхэбыл адэбз уз илэ  
мэху, процент 42-мэ яжы-  
кэщэплэхэм зэрар архы.

Дунаир зэрэпсаоу пштэмэ, тутыным пышэгъэ цыфхэм япчъагъэ илъэс къэс хэкIы нахь мышIамы, Урысыем ащ цыхьэхьо. Тикъэралыгъо процент 65-рэ хульфыгъэу ыкIи процент 35-рэ бзыльфыгъэу тутын шешьхо. Ахэм япроцент 80-р илъэс 18 мыхухэ-зэ тутынэшъоныр рагъэжъаг. Анахь гумэкIыгъоу нэгъ тапашъхьэ кьиуцорэр ныбжьыкIэхэр тутыным пышэгъэ зэрэхуэхэрэр ары.

лофтхьабзэм кыдыхэлъы-  
тагъэу наркотикхэм ягъзе-  
клон лъыплъэрэ къулыкъум



илофышшэхэр, психиатр-наркологыр Мыекьопэ медицинэ колледжым кырагыэблэгъагъэх. Ахэр ныбжьыкӀэхэм гущыӀэгъу афэхуыгъэх. Студентхэм кӀазэрафалотагъэмкӀэ, тутыным зешьохӀкӀэ гухаыу хагъуатэрэр ащ кыпыкырэ гумэкӀыгъом ебгъепшэн плъӀкыштӀп. ДжырӀэ уахътэм тутынэшъоным епхыгъӀэ уз 25-рӀэ агъӀунэфыгъ. Ахэм ашыч инсультыр, инфарктыр, тхавылым епхыгъӀэ узхэр, адӀбӀз узыр, нэмыкӀхӀэри. Вещество гуауу тутыным хӀэлым пкышъоным зӀэрӀэу рихырӀэр жӀӀоцӀым кышчырегъажӀэ. НӀужым цыфымы ыпкыынэ-лынӀэхэм зӀкӀӀми ансы. АдӀбӀз уз зӀӀӀэхэм

япроцент 95-р тутын ешъо.

Тутыным хэлъ никотиным  
цыфым ыпкышъол иегъ-  
шо регъэклы. Ащ ыпкъ  
кыкылыкэ лынтфэхэр нахь  
зэжъу мэхъу, лыр тэрэзу  
арыклорэп. Никотиным  
шъхьэм екүрэ лынтфэхэ-  
ми зэрар арехы.

Тутыным пыщэгъэ бзыл-  
фыгъэхэм яроцент 50-м еху-  
мэ сабыл кфафэхуужьырэл.  
Ны хуыгъэхэм яклэлэцлык-  
хэр нахъыбэрэм сымаджэ-  
хэу, ащэчырэр маклэу, сэ-  
кьатныгъэ ялэу къэхых. Ту-  
тынэщыным пэшлуеклогъэным  
пае анэх шъхьалэр псауны-  
гэм мэхъану илэр цыфхэм  
агурыгъэлогъэныр ары. На-  
хъышлум тызыфэклощтыр  
ти-нахъыжхэм тутыным зэр-  
рэу къыхьырэр кьагурыло  
зыхьуклэ ары. Уиклэлэцлык-  
лэ тутыным емышъоуу унашъ-  
хэр фэпшлы зыхьуклэ, о щы-  
сэтехыплэу ущытын фæ.  
Щылэклэ-псауклэу зетхьэрэм  
ельытыг типсауныгъэ изы-  
тет. Арышъ, тшыцлэныгъэ тэ-  
ры зылэ илыр.

Мыекьопэ медицинэ колледжым шыклогъэ лофтхьабзэм кыдыхэлытагъэу, мышщеджэрэ студентхэм, кIэлэегъаджэхэм улплэкун зэфэшхьафхэр ашлынхэ амал ялагъ, ятхьабылхэм язытэт, ащчырэр, яльагагъэ, нэмыкIэхэри зерагъышагъ. Нэужым мышщ фэгъэхьыгъэ видеотехыгъэхэр кырагъэпъэгъугъэх. Лофтхьабзэр къэшъокло купэу «Империя» зыфилорэм лыпгъэкIотагъ.

**ГЪОНЭЖЬЫКЪО**  
**Сэтэнай.**

# Шъуиныдэльфыбзэ шъурылажь!

**Адыгэ литературэм изытет непэ тызыхаплъэкӀэ, зигупшысэ иныдэльфыбзэкӀэ кӀызылӀотыкӀырэ ныбжыкӀэхэм япчӀагъэ зэрэмакӀэр нэрылӀэгъу кӀытфэхъу.**

Зыцлэ инэу лугъ тхэкlo на-  
хыжъхэм непэ кызнэсыгъэм  
лпэккым итхыдэ мыпшыжъэу  
кызырэтфалуатэрэ насыпгъэклэ  
сэлътэ. Ау Кlэрэщэ Темботрэ  
Хъаткo Ахымэдрэ кытфызэлуа-  
хыгъэ гюгур нахь бгъузэ зэрэ-  
хъурэр гукаоу щыт. Еджанлэм  
хыцэздгашлэщтыгъэ тхэкlo сатырым  
хэахонгыгъэшхо фэхъугъэу плон  
плэккыштэт.

Литературэр фольклорым фэдэу  
лъяпкыым ыпс. Непэ тыбзэ илэ-  
шугуи, идэхагыи, титхыдэ ильшэ-  
гыи лүпкүлэ, дахэу, тэрээзу кыыт-  
фыззэлыхыярэр адыгэ тхылгыр  
ары. Ау ар зиныбджэгүр мэклэ  
дэд, адыгабзэкклэ утхэнри «мо-  
дэм икылыг». Джащ фэдэу «хэта  
зышкылаггээр уиadyагаггэ, лыжэ  
гьэтысыжыгыгэ плонзу зымышл,  
уахьтэм зыдегъашт» — мы  
«ушбыйхэм» зэп сызэряутэклыггэр,  
ау кыызгурылон слээклырэп: не-  
пэрэ мафэм ыкли сыдиштэрэ, ыкли  
сыадыгэу сышылэмэ хушутба?!

Литературэм изытэт зэрээхьокырэм адыгэхэм тимызакбоу, зэрэ Урысые кээралыгбоуи егъэгумэкйи. Ау литературэр зылпыас хьурэ кинофильмхэр, мультфильмхэр бэу зэрэщылэхэм ихьатырклэ урысыбзэм изытэт нахь угмгэгүшхонэу щыт. Занклэу кэътлон хьумэ, ащ фэдэ амал тилъепкь илп (тэри а амалхэр тилъэным тьклэнэцлэу,

тыдэлажэу, тыфэгүлэу озыгъялон  
лъябэкяхэри тэдзыхэклэ сыгу-  
гээрэп).

Зэрэxуурэмклэ, джири зэ кы-  
клэгэтхы сшомгу, лэпкыбзэр  
кэзыиухумэу, лэпкы гупшысэр  
кэзыиотыклэ, псэ нэпэ кэйтпызы-  
гаклэу тэ, адыгэхэм, тилэр лите-  
ратурэр ары. Адыгабзэклэ мыхтэ-  
хэми, урысыбзэклэ лэжэрэ тхакло-  
хэр нэпэ тилэхэ хуыгэ. Ахэм ятхы-  
гэхэм гупшысэ куухэр шъхьэм  
кырагэтэджэх, ау бзэ пэпчэ  
зыми фэмыдэу амал зэмылэужы-  
гохэр зэрэлэкэлъым фэдэ кыш-  
бзэу тиадыгабзи зэрэбзэ гъэлэ-  
гьон ддэр тшыгыпшэжы хууштэн.

Адыгабээр икүу фэдисэу зэрамыгээфедэрэм кыхыхэкыклэ тыбээ тхьамыкылу кыытшошшы. Ныбжыкыкэ бэ дэдэхэм сэ сыхьхэкыкэ сяутэкыгы яадыг усэхэр агэбылэхэу, яадыг рассакэхэр шхэны ашынхэм тешыныхьэхэу... Ар ауштэу зыклэхурэр хэт зилажэр? Джуапыр гээсетеджэ пэпч кыыгурэлөкэ сенегеу! Усэкло-тхэкло ныбжыкыклэхэми, «сытхэнэу сыйаф, ау сфэгьэхьурэл» зылохэрэми закыфэзгэээ шлоиггу: литературэр лэпкыым итыг. Ар зэпымыоу кыытфежүггэпсыным, Тхьэм кыышухильхьэгэ амалыр шьумыгэкылодыным шьудэлаж, шьубээ шьурылаж!

**СИХЪУ Султан.**



# Орэддыло-къэшъокло ансамблэу «Ислъамыем» ижъуагъо Якутием къыщыблагъ

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо орэдыло-къэшъокло ансамблэу «Ислъамыем» идэкIыгъо концертхэр Республикэу Саха къыщытыгъэх. Ижъырэ адыгэ орэдхэм яухъуиэкIо купыр Урысыем ишъолъыр зэф-шъхъафхэм, IэкIыб къэралыгъохэм мыззу, мытIоу ащышIэтыгъ, ау мыщ фэдэу, чыжъэу, апэрэ зэрэкIуагъэр. Адыгеимрэ Якутиемрэ азыфагу километрэ миних илэ.**

Гъогу чыжъэр апэ автобускIэ Москва, нэужым къухъэлъатэкIэ Якутскэ нэс «Ислъамыем» зэпчыгъ. Бысымхэр гъэшIэгъонэу хъакIэхэм къапэгъокIыгъэх. Якутхэр чыристан диным зырагъэхъагъэхэр илээс тхитIум ехъугъ, ау яеплъыкIэхэр тхъэбэлъжын хабзэм зэрэтетэу къэнагъэх. ШыкIэ зэхэблагъэр жъым щагъэбыбатэзэ, лъэкпъ мэкъамэхэр лупэпщынэм къырагъало-зэ, ежъхэм ахэлъ зекIокIэ-шIыкIэкIэ купыр яшъолъыр рагъэблагъагъ. Шыгъу-пластэкIэ тэ тыхакIэхэм тапэгъокIымэ, якутхэми ащ фэдэ гъомылэпхъэ хушъхъафыкIыгъэ яI. Шы лъакъохэр зыпыт бжъэм шыщэр итэу Адыгеим илIыкIо куп къыпагъохыгъ. КъызэралауагъэмкIэ, шым ицэ ялэпкъ шхыныгъохэм ащыщ, Iээзгъубэ хэлъ, пчэдыжъ къэс ешъох. Гъэщ хъызмэтшIапIэу Якутием итхэм зы илээсым тонн мин 15 фэдиз шыщэу къыдагъэкIыжъы. Къыхэдгъэщын, шъоныр изэрэщыткIэ тэ тидыгэ лъэкпъ шхынэу къундысыум фэд.

Къалэу Якутскэ иаэропорт «Ислъамыем» къыщыпэгъокIыгъэ бысым купым ипачэу Яна Игнатъевам илээситIо зыуж итыгъэ Iофыгъор къызэрэдэхъугъэм



зэрэщыгушIукIырэр къыхэщыттыгъэ. Лъэкпъ зэкъошныгъэм и Унэу ар зипащэм лъэкпъ зэфэшъхъафхэм якультурэ къыщагъэлъэгъоныр ыкIи Якутием щыпсэурэ цыфхэм ягушъхъэлэжъыгъэ ащкIэ агъэбайныр ишэн.

Гуфэбэныгъэу мы къопэ чъыIэм къыбгъодэкIыгъэр «Ислъамыем» иорэдылохэми, икъэшъуакIохэми зэхашIагъ. Цыфыр чIэмыфэжъэу чIэсэу, зэпымыоу Iэгу теоу плъэгъуныр артистхэмкIэ анахъ осэ лъапI.

Унэр зэхэзыщэгъэгъэ шIэныгъэ-зехъэу, якутхэм ягъэсэныгъэ илах ин хэзылхъагъэу Алексей Кулаковскэм а хабээр къыдежъагъ. Нэужми ащ къыкIэ-лъыкIогъэ Iэшъхъэтетхэм ар аукуагъап. Иджырэ пащэу Яна Игнатъевам «Ислъамыем» икъэбар илээситIу ыпэу зэхихынэу

бзылфыгъэр хэлэжъагъагъ, ащыгъум Адыгеим иансамблэ цIэрыло идиск къыратыгъагъ. Зэхихыгъэ мэкъамэхэм ядэхъагъэ, адыгэ орэдыло купым исэнаушъыгъэ Яна Игнатъевам игупсэф чыригъэнагъ. Пшъэрыл ыгъэуцуи, зэкъошныгъэм и Унэу зипащэм ия 35-рэ творческэ лъэхъан икызызIухын тефэу «Ислъамыер» Якутием ригъэблагъагъ.

— Непэ къыддэхъугъэм лъэшэу сырыраз. Мыщ фэдэ цIэрыло ыкIи сэнаушъыгъэ ин зыхэлъ ансамблэу «Ислъамыер» къызэрэтфэкIуагъэмкIэ сэгъушхо. Къыблэм къыкIэу, тадежъ къэблагъагъэу мыр ятIонэрэ купэу мэхъу. Ащ ыпэкIэ Темыр Осетием икъэшъокIо куп къэт-щэгъагъ. Якутием щыпсэурэ цыфхэр бэрэ къыкIэлъэлугъэх ащ фэдэу кавказ лъэкпъ культуэрэ къэзыгъэлъэгъорэ куп горэ джыри къэтщэнэу, — къыхигъэщыгъ Яна Игнатъевам.

Лъэкпъ зэкъошныгъэм и Унэ анахъ къэгъэлъэгъопIэ шъхъалэу Якутием итхэм ащыщ, творческэ



мыгумэкIхэу, апшъэрэ кIуачIэ горэм ятхъэлъэлугъагъэрэм фэдэу зыкъагъэлагъо.

Зичэзыу къэгъэлъэгъон лъэхъаныр зыщырагъэжъэрэ мэфэкIым «Ислъамыер» анахъ хъэкIэ гъэшIуагъэу хэлэжъагъ. Мыщ фэдиз гъогу чыжъэ зэпыпчыныр, мыщ фэдэ щтыргъукIым ухэхъаныр — Якутием ичъылэ градус 30-м кIэхъэгъах — лыхъужъныгъэ зекIуакIэуи плытэ хъушт.

— Ау гуапи лъэшэу тфэхъугъ. Сыда Iомэ адыгэхэм яорэди, якъашъуи егъашIэм зэхэзымыхыгъэ цыфхэм уашIогъэшIэгъонэу къызыпкIэупчIэхэкIэ, уиконцертхэм къазыкIэ-лъэлухэкIэ, ар зымыуасэ щылэп. Арышъ, чыжъэми, чъылэми тыфэчэфэу, тыфэкIэщыгъоу Якутием тыкIуагъ, — еIо Саныет.

— Ащ фэдэу чыжъэу ыкIи чъылэшхор зыдэщылэ шъолъырым тызэрэкIощтым пстэуми апэу ыгъэгумэкIыгъэхэр тигупсэ-

хэр ары, — къыхегъэщы «Ислъамыем» иорэдылоу Мэщбэлэ Саидэ. — Ау тэ тикупкIэ бэ къэткIухъагъэр. ДэкIыгъо къэгъэлъэгъонхэр Урысыем ишъолъырхэми, нэмыкI хэгъэгухэми къащыттыгъэх. Арышъ, гъогу чы-

Адыгэ орэдхэм яджэр-пэджэжъ агучIэ нэсыгъэу, адыгэ къашъохэу «Зыгъэлъатэм», «КъэмэчIасэм» къыгъэбырсырыгъэхэу цыфхэр тиартистхэм яплъыштыгъэх.

жъэхэм тыкъагъэщтэнэу щытэп. Якутием нэс тыкэкIоныхъэ, тидыгэ культуэрэ къэдгъэлъэгъоныр къызэрэддэхъугъэри зы гъэхъагъ.

Адыгеим и Къэралыгъо орэдыло-къэшъокIо куп апэрэ мафэм лъэкпъ зэкъошныгъэм и Унэ итворческэ лъэхъан икызызIухын хэлэжъагъ. Мыщ шылажъэхэрэм рагъэжъагъэ илээсыр шъхъапэ афэхъоу, ялофшIэнкIэ гъэхъагъэхэр ашIынэу зэрыт шIуфэс тхылъ Адыгеим и Лышъхъэу ТхыакIушъыне Аслъан афигъэхыгъ. Ансамблэм тхылъыр зыфэгъэшъошагъэхэм анигъэсыжъыгъ. Темыр шъолъыр 13-мэ ялIыкIохэм ахэтэу «Ислъамыер» пчыхъээхахъэм хэлэжъагъ.



хъугъагъэ. Пэсэрэ адыгэ орэдкIэлоныр джырэ мэкъамэхэм ягъэкIугъэу ансамблэм къызэри-лорэр ащ лъэшэу шIогъэшIэгъо-ныгъ. Лъэкпъ культуэрэм ифести-валэу Шъачэ щызэхашъэгъагъэм Якутием иорэдыло куп игъусэу

куп 30 щэлажъэ. Республикэу Саха щыпсэурэ якутхэм, эвенхэм, юкагирхэм, долганхэм, чукчэхэм якультурэ къэухъумэгъэ-ным, хэхъоныгъэ ягъэшIыгъэным ахэр фаблэх. Яорэдхэри, якъашъохэри зэхъырых. Жъажъэу,

Ансамблэм ипачэ игуадзэу Агъыржъэнэкъо Саныет къызырагъэблагъагъэхэр апэ зашIэм, шIошъхъугъае афэхъугъагъ фэдэ дэкIыгъо чыжъэ клонхэр.





Мыгумэкл нэшанэ зилэ Темырымрэ плъыр-стырыгъэ зыхэлъ Къыблэмрэ язэлуклэгъу ащымыгъупшэжыщт хъугъэ-шагъэу лъэныкуитлукли хъугъэ. Къыблэ

Къэгъэлъэгъон ужым гушылэгъу тызфэхугъэхэм ащ фэдэ джырэ нэс зэхамыхыгъэу къыхагъэщыщтыгъэ.



лъэныкъом икыгъэ купым къыпыкыгъэ фабэм утыгум къыхагъэхэри, ахэм япллынэу къэклуагъэхэри зэклигъэпллы-хьагъэх. «Исламьем» икъэгъэлъэгъон пстэури уымэхьыгъ. Адыгэ оредхэм яджерпэджеж агучлэ нэсыгъэу, адыгэ къашъоху «Зыгъэлъатэм», «Къэмэ-чласэм» къыгъэбырсырыгъэху цыфхэр тиартистхэм япллыщтыгъэх.

Мы зэлуклэм хэлэжъагъ Республикэу Саха иправительствэ итхьаматэ игуадзэу Алексей Дьячковскэр. Зэхэхэ ужым ащ дэтшыгъэ гушылэгъум къызэрэщыхигъэщыгъэмклэ, лъэпкъ культурэр, лъэпкъыбзэр зыщагъэ-

лъэплэрэ шьолъырэу Якутиер щыт.

— Адыгеим кыкыгъэ хьа-клэхэм ялъэпкъ шэн-хабзэхэр зерамыгъэклодырэр дэгъоу къагъэлъэгъуагъ. Кавказ лъэпкъхэр сыдигъокли хэбзэхьаным-клэ нэмыклэхэм къахэщых. Непэ «Исламьем» культурэ лъагъу къытигъэлъэгъуэгъэм а шлошпыргъэпытагъ, — къылуагъ республикэ правительствэм иллыкю.

Апэрэ мафэм зыкызагъэлъагъом ыуж сэнаушчыгъэ ин зыхэлъ куп гъэшлэгъон къызэрэ-клуагъэр агурылуагъ. Пчыхъээ-хэхэм къеклолагъэхэм мэкъэгъэу дэгъу ашыгъ. Ятлонэрэ мафэм «Исламьем» концер-

и тлу зэуж итэу къытыгъэти, тлукли цыфхэр залым чизыгъэх. «Рапсодия», «Напевы далекого детства», «Къолэн», оперэу «Бзыкью заом» щыщ пычыгъохэр, лъэпкъ къашъохэр... Сыхьатрэ ныкьорэ клогъэ программэр анахь зэльашлэрэ оредхэмклэ, къашъохэмклэ байгъэ. Ансамблэм иорэдылохэм амэкъэхэр зэрэлъэшхэр, икъэшъуа-клохэм, музыкальнэ лэмэ-псымэхэм къязыгъалохэрэм лэпэ-лэсэныгъэ ин зерахэлъыр цыфхэм агурылуагъ. Лэгу тео макъмэрэ «аферым» гушылэмрэ концертыр мэкюфэ залым члэукл зэпытыгъ.

Урысыем изаслуженнэ арти-

Зичэзыу къэгъэлъэгъон лъэхъаныр зыщырагъэжъэрэ мэфэклым «Исламьер» анахь хьэклэ гъэшлуагъэу хэлэжъагъ.

сткэу Хьокло Сусанэ иорэдкълуа-клэ бэмэ агъэшлэгъуагъ, къэгъэлъэгъон ужым гушылэгъу тызфэхугъэхэм ащ фэдэ джырэ нэс зэхамыхыгъэу къыхагъэщыщтыгъэ. Джащ фэдэу купым хэ-

тыгъэхэ Агъыржъэнэко Саныет, Къумыкъу Шамсудин, Шымырзэ Казбек, Мэщбэшлэ Саидэ, Дэр Абир, Тыгъужь Асыет, Бзэсэжъ Сулимэ, Уджыху Руслъан, музыкальнэ лэмэ-псымэхэмклэ лэпэласэху Мышъэ Андзаур, Лъэцэр Светланэ,



Светлана Галицинам, Марина Бондаревам, Хъурым Рустам, къэшъокло купэу оредылохэм ягъусэм осэ ин къафашыгъ. Шъхьадж исэнаушчыгъэ зынэсырэр къэлъагъоштыгъэ. «Исламьем» ипрограммэ зэрэгъэпсыгъэмклэ, оредылоу оредху, пышнаоу оредху, кыхэхэху, едзыгъо шъхьаф нэбгырэ пэпчъ къэгъэлъагъо. Ансамблэм ипашэу, Урысыем инароднэ артистэу Нэхэе Аслъан ар кыхыхыгъэ еклолаклэ. Къогъукъот артист ымышлэу, гузэгуплэм итэу, оред шъхьаф къылон ылъэкынэу зэклэми амал ареты. Къэгъэлъэгъоным ыуж Якутием ицыфхэм еплъыклэ гъэшлэгъонхэр къытфыралотыкыгъэх. Зэблэхуныгъэ горэ яцылэныгъэ «Исламьем» къыхилъхьагъэу алытагъ.

— Адыгеим икуп икъэгъэлъэгъон псынклагъэ горэ къытхилъхьагъ. Якутием ищылаклэ жъажъэ, зы чыплэ итым фэд. Мыщ фэдэ егъашлэми тлъэгъугъэп. Ыкли тшыгъупшэщтэп, — къытилуагъ Якутскэ щыщ бзылфыгъэм.

— Мыщ фэдэ оредхэри, мыщ фэдэ къашъохэри апэрэ зэрэслъэгъугъэхэр. Сишъхьэгъусэрэ сэрырэ Якутскэ километрэ 20-клэ пэлудзыгъэу щыт къутырым

«Исламьем» Якутием мэфитлу нахь щигъэ-клуагъэп. Ау а мафэхэр байгъэх.

тыщэпсэу. Тиклалэрэ тинысэрэ концертым тыкъащагъ. Адыгэ культурэр тыгу лъылэсыгъэу, шъуилъэпкъ итарихъ нахь зэдгъэшлэнэу тыфаеу непэ тыхъугъ, — кыхыхыгъэщыгъ илъэс 63-рэ зыныбжъ хульфыгъэм. Гуфэбэныгъэу мы къопэ чы-

щаклоу щытыгъэ Нэхэе Аслъан фэраз. Лъэпкъ зэкъошныгъэм и Унэ ипашэ ансамблэм ипашэ факлоу Рэзэныгъэ тхылъ къыфигъэхыгъ. Къэлэгъэн фэе, Якутием ихэбзэ лфышлэхэм анэсэу «Исламьем» икъэклогъу аналэ къытырагъэтыгъ. Республикэу Саха и Лышъхъэу Егор Борисовым и Рэзэныгъэ тхылъ Адыгеим и Лышъхъэу Тхьаклу-щынэ Аслъан къыфигъэхыгъ.

«Исламьем» Якутием мэ-фитлу нахь щигъэклуагъэп. Ау а мафэхэр байгъэх. Зэлухыгъэ гупчэхэм зыкызэрацигъэлъэгъуагъэм имызакоу, телевидениеми купыр ихьэклагъ. Саха илъэпкъ телевидениеи занклэу кыххэрэ къэтынхэр шагъэхьа-зырых. Ахэм ащышхэм тиартистхэр рагъэблэгъагъэх ыкли адыгэхэм ятарихъ, якультурэ фэгъэхыгъэ зэдэгущылэгъухэр къадашыгъэх. Джащ фэдэу

Зэхихыгъэ мэкъамэхэм ядэхагъэ, адыгэ оредыло купым исэнаушчыгъэ Яна Игнатъевам игупсэф члыригъэнагъ.

къашъоу «Исламьер» телеви-зионнэ къэтынхэм яз къыща-шыгъ.

Лъэгупхъэ чыплэхэм анэсы-нэуи купыр игъо ифагъ. Егъэ-шлэрэ щтыргъуклым имузей мы-



пэ фабэм итыгъэ инэбзыйхэр анэдгъэсынэу тыфэягъ ыкли ар зэрэтфэлъэклуэ дгъэцэклагъэ. Ау ежъхэми лъэшэу джэуап дахэ къытатыгъ, къызэрэтпэгъокыхэрэр зытэлъэгъум, нахь тегугъузэ, гъогу чыжъэ къызэпытчыгъэми тымышлэу, концертхэр къэттыгъэх, — ело Хьокло Сусанэ.

Якутием ылъэныкъоклэ мы зэлуклэгъум изэхэщаклоу Яна Игнатъевам Адыгеимклэ зэхэ-

лым хэшлыкыгъэ тахътэм щы-тесыгъэх, псэушъхъэ паркым шъыхьэхэр шагъэшхагъэх. Те-мырым ичылэ Къыблэм итыгъэклэ ыгъэфаби, адыгэ куль-турэм идэхагъэ къыгъэлъагъуи, «Исламьем» игъэхьагъэ хигъэ-хуагъэу Адыгэ Республикэм къыгъээжъыгъ.

ТІШЪУ Светлан.

АР-м изаслуженнэ жур-налист.





ТХЫЛЪЫМ ИЛЬЭТЕГЪЭУЦУ

# Кавказыр, ихэку ыпсэ хэлъыгъэх

**Кавказ чыгум ыкйи ащ итхэтын лъэплэ чы-  
опс хьалэмэт зэлашлэрэ зеклолхэм, уса-  
клохэм, тхаклохэм гушылэ лъэш дэхабэ,  
пщымыгъупшэжын орэд закляу фалуагъ. А  
зеклэми мы чынальэр сурэтшыгъэу нэм  
кыклагъэуцо, гупшысэ орхэр кьагъэушых,  
тарихым ухащэ, лъэпкъ гушхо псэемыблэ-  
жэу черкесхэр (адыгэхэр) ыкйи яхэгъэгоу  
Черкесиер упашэхъэ кьеуцох.**

Цыф лъэпкъыбэр зыщызэ-  
дэпсэурэ хэгъэгушхоу Урысыем  
икартэ Адыгеим чыплэ зеклэ-  
упклэгъэ цыкы джы щибубыты-  
рэр. Ау мы чыплэр Темыр  
Кавказым ыкьогупэ анахь клэ-  
раклэмэ ащыщ. Кавказыр —  
кыушхъэ хэгъэгу, кыушхъэчлэс  
цыфхэм яун, ячыплалъ, мыр  
аныхь шьолпыр хэхыгъэу, чы-  
нальэу цыфлэпкъым ициви-  
лизация зыщыуцугъэмэ ащыщ.

Ары. Кавказым ыкьо ыкйи  
ыпхъухэр ыфытагъ, ыпсыхагъ.  
Ау Чыгур щэлоу, машом ыжъэу,  
ыстэу зэошхохэм агъэклоды-  
щтыгъ, кыныгъо-тхьамыклэгъо-  
шхохэм лъэпкъыр клодыклае  
ашыштыгъ. Дэхагъэр бзэхыгъэ.  
Адыгэ лъэпкъым ицыф анахь  
дахэхэр, дэгъухэр, лухэр, зэ-  
чий ыкйи шхьэлъытэжыныгъэ  
ин зыхэлъхэр ахэм ащыфэхы-  
щтыгъэх. Ау сьд фэдэрэ чыплэ  
кын ахэр ифагъэхэми, Хэгъ-  
гур, яльфыплэ чыплэ ащыгу-  
пшагъэп. **Джащ фэдэ зэфэ-  
гъэ-шьыпкъагъэ щылэныгъэм  
пхырызышыгъэхэм ащыщ  
Адыгэ автоном экхум, кьуа-  
джэу Шынджые кышыхъу-  
гъэу, хэгъэгушхоу СССР-м ще-  
джагъэу, щыпсэугъэу, ау зэо  
фыртынэм зыгъашлэ зэбли-  
хъуи, лэклиб кьэрал щыпсэу-  
нэу хъугъэ Трахъу Рэмэзанэ  
Хьаджмосэ ыкьор.**

Шэклогум и 14-м, 2014-рэ  
ильэсым Рэмэзанэ итхыльэу  
«**Избранные труды и доку-  
менты Рамазана Трахо**»  
зыфилорэмклэ ыкьоджэ гупсэу  
Шынджые лъэтегъэуцо щылагъ.  
Рэмэзанэ илофшлагъэхэм, игу-  
шхъэклэн лъаплэ (ежыр кьэ-  
кложынэу мыхъугъэми) ихэ-  
кужъ, и Адыгей, икьуаджэу  
Шынджые кьагъэзэжыгъ.

Мыщ фэдэ тхыпъыр щылэ ху-  
нымклэ лофышхо зылэжыгъэр  
Трахъу Рэмэзанэ ыкьоджэу  
бзылфыгъэ еджагъэу, тарихъ  
шлэныгъэлэжъэу, гуманитар ушэ-  
тынхэмклэ Адыгэ республикэ  
институтэу Клэрэщэ Тембот ыцлэ  
зыхырым инаучнэ лофышлэ  
шхьалэу, шлэныгъэ щытхъуцла-  
бэр зилэу, Шынджые еджаплэм  
кычитлупшыгъэу **Емтыль Ра-  
зыет** ары.

**Трахъу Рэмэзанэ** — адыгэ  
клэлэ еджэгъэ-гъэсэгъэшхуагъэм,  
гупшысэкло гъэшлэгъоныгъэм,  
цыфышлэ хьалэлыгъэм лъытэ-  
ныгъэ-шхьэкляфэ фашлэу, шэ-  
клогъу мафэм изы мэфэ анахь  
ошлэ дахэ, кьоджэ еджаплэм  
щызэхашэгъэ тхыл лъэтегъэу-  
цом цыфыбэ кьеклолэгъагъ.  
Еджаплэм иунэшхо-зэхэхьаплэ  
тысыплэ илэжыгъэп: Мыекъуа-  
пэ, Краснодар, районхэм кьары-

кыгъэ хьаклабэр, шынджыехэр,  
Тэхьутэмыкьое районым гъэ-  
сэныгъэмклэ игъэорышлалэ илы-  
клохэр, культурэм илофышлэхэр,  
Шынджые иныбжыкыкы лъэгъуп-  
хэхэр, Трахъу Рэмэзанэ ила-  
кьо, ыкьом ыпхъоу Наталье  
ыкйи ащ ипшъашъэ, лахьыл-лы-  
щыщхэр, дэгъоу зышлэщтыгъэ  
ыкьоджэгъухэр, Адыгеим ишлэ-  
ныгъэлэжыгъэр, клэлэгъаджэхэр,  
журналистхэр, артистхэр хэлэ-  
жыагъэх.

Мэфэкй лофтхьабзэр шлуфэс  
сэламклэ кызызэуихыгъ Шын-  
джые кьоджэ коим ипащэу  
**Пратэко Муслим**. Якьоджэу  
еджэгъэ-гъэсагъэу, публицистэу,  
тхаклоу Трахъу Рэмэзанэ игу-  
шхъэлэжыгъэ, итхыльэу ихэ-  
шыпыкыгъэ анахь дэгъухэм  
ялэтегъэуцо икьуаджэ зэрэща-  
шырэр, щылагъэмэ Рэмэзанэ  
ыныбжэ ильэси 100 зэрэхъуцты-  
гъэр, мы мэфэкитлур зэготэу  
зэрэхъугъэр зериугапэр, чылэм  
ыцлэклэ ащ хэлэжъэрэ пстэу-  
мэ зерафэгушлорэр кыыхыгъэ-  
щыгъ. Тхылым псэ кыпызгъэ-  
клагъэу Емтыль Разыет лофыгъо  
иныр дахэу зэрэзэшлухыгъэм-  
клэ, тхылым дэтхэр зериугъо-  
гъэмклэ, шьошэ-купклэ зэрэфишлэ  
кызырэдигъэкыгъэмклэ, мы  
авторым мыльхуагъэ ыкйи нэ-  
мыкыклэ лэпылэгъу кыфэхъугъэ  
пстэумэ «тхьауегъэпсэу» ари-  
луагъ.

Мэфэкыр лыпгъэклотагъ Адыгэ  
шлэныгъэ институтым ипащэу,  
шлэныгъэлэжъэу, профессорэу,  
академикэу **Бырсыр Батыр-  
бий**. Гуманитар ушэтынхэмклэ  
Адыгэ республикэ институтыр  
загъэпсыгъэр ильэс 85-рэ зэ-  
рэхъугъэм иплан-шапхъэ кы-  
дыхэлъытагъэу мэфэкй лофт-  
хьабзэхэр республикэм зэрэ-  
щашыхэрэр, адыгэ шлэныгъэм  
зилахьышхо хэлъ цыфхэу —  
Клуай Зэфэсрэ Исмахилэрэ,  
апэрэ адыгэ алфавитыр араб  
лъапсэр илэу зэхэзгъэуцогъэ  
Анцокьо Хьаджыбэч, джы мары,  
Шынджые щыщ Трахъу Рэмэ-  
занэ, зигупшысэ Кавказыр,  
Адыгеир, ильэпкъ ренэу хэты-  
гъэхэм итхыл лъэтегъэуцо зэ-  
рээфищагъэхэр кылуагъ, мэфэ-  
кылым хэлэжъэхэрэм гъэхьа-  
гъэхэмклэ кьафэгушлуагъ.

Шлэныгъэлэжъэу, Рэмэзанэ  
игушхъэлэжыгъэ тхыл шы-  
гъэным фэгъэзэгъагъэу **Емтыль  
Разыет** Трахъу Рэмэзанэ ищы-  
лэныгъэ, игъэсэгъагъэ, ишлэныгъэ,  
илэдэб, ихэгъэгу гуклэгъу шлу-  
лэгъоу фырилэр зынэсыщтыгъэр  
клэклэу кылоттагъ. Тхыльэу «Из-  
бранные труды и документы  
Рамазана Трахо» зыфилорэм  
лъэпэмафэ икьуаджэ щидзынэу,



цыфхэми мэфэкылым гушлуагъо  
хагъотэнэу кьафэлъэлэуагъ.

Акьош лъаплэу Трахъу Рэмэ-  
занэ кызыхъугъэр ильэси 100  
зэрэхъурэмрэ итхыльэу «Из-  
бранные труды и документы  
Трахо Рамазана» зыфилорэ Ем-  
тыль Разыет зиавторым ильэ-  
тегъэуцорэ икьуаджэу Шынджые  
зэрэщагъэмэфэкырэр зериуга-  
пэр кылуагъ экономикэ шлэ-  
ныгъэхэмклэ кандидатэу, Урысые  
академием естественнэ шлэны-  
гъэхэмклэ иакадемикэу, Адыгэ  
(Дунэе) ыкйи Нью-Йорк акаде-  
миехэм яакадемикэу **Трахъу  
Энвер**. Мэфэкылым хэлэжъэрэ  
лы гъэсэгъэшхохэр шлэныгъэ-  
лэжэ инхэу — **Мэкьулэ Джэ-  
браилэ, Ацумыжэ Казбек**, мыщ  
фэдэ лофтхьабзэ иныр (апэрэу  
Трахъу Рэмэзанэ мэфэкй зэрэ-  
фашлырэр) зыпшъэ ифэгъэ  
Адыгэ шлэныгъэ институтым ипа-  
щэу **Бырсыр Батырбий**, тхы-  
лым игъэхьазырын хэлэжыагъэу  
**Кыргъ Асхьад**, Краснодар  
кыкылыгъэ профессорэу, Энвер  
иныбджэгъу лъаплэу **Н. Г. Де-  
нисовым**, зэлашлэрэ спорт-  
сменыщтыгъэу Ллынэ Нурбий  
Трахъу Рэмэзанэ ыцлэ агъэ-  
лъаплэу зеклэ Шынджые кьэ-  
блэгъагъэхэм тхылым изэхэ-  
гъэуцон-кыдэгъэкылым лоф дэ-  
зышлагъэу **Емтыль Разыет**  
«**тхьашъуегъэпсэу**» кьари-  
луагъ. Трахъу Рэмэзанэ ыкьом  
ыпхъоу **Натальерэ ипшъа-  
шъэрэ** лъэтегъэуцом зэрэхэлэ-  
жъэхэрэр Энвер цыфхэм ари-  
гъэшлагъ.



Кьуаджэу Шынджые ыцлэ  
ицыф шлагъэхэмклэ зэрэзэлы-  
лугъэр, мы чылэм Трахъу ла-  
кьоу щагъэлаплэрэр, тхаклоу  
Цэй Ибрахьимэ, драматургэу  
Мамый Ерэджыбэ, техническэ  
шлэныгъэхэмклэ докторэу, ма-  
шинэшлэ заводым ипащэу Ем-  
тыль Зауркьан, ахэм анэмыкы-  
хэри кызырэдэкыгъэхэр, ахэм  
Шынджые имызакъоу, Адыгеим  
идахэ зэралэтыгъэр, зэрэхагъа-  
хэрэр Бырсыр Батырбий кы-  
луагъ. Гушылэр Адыгеим иофи-  
циальнэ Ллыклоу Краснодар кра-  
им щылэ **Трахъу Тимур Эн-  
вер ыкьом** фигъэшшоагъ.

— Сигуапэу гушылэ ещэжыа-  
гъэр лъысэгъэкылатэ, — кы-  
луагъ ащ. — Уикьуаджэ ушылэ-  
ныр сыдигъокы гуапэ. Кьуа-  
джэр зыгъэлъаплэу, зэлызгъа-  
шлэрэр ицыфхэр ары. Трахъу  
Рэмэзанэ имэфэкй непэ пстэуми  
тызэфыщагъ. Рэмэзанэ еджэгъэ-  
гъэсэгъэшхуагъ, апэрэ адыгэ  
просветительхэм ащыщ, итхыл  
лъэпкъыр щигъэшлуагъ. Тиунэ  
лакъом щыщхэм япортретхэр  
сыдигъуи илыгъэх ыкйи илтых;  
лахьылыгъэм, лъэпкъым хэлъ  
гупсэныгъэм мэхьанэшхо ялэба.  
Сэри сишъао джырерапшлэу бэ  
фэслуатэрэр, езгъашлэрэр. Лъэ-  
шэу тигуапэ тилакъоклэ, Трахъу  
Рэмэзанэ ыцлэ мыщ фэдэу  
кызырешълуагъэр, щылагъэмэ,  
ильэси 100 хъуштыгъэ, ащ тефэу  
илофшлагъэхэр зыдэт тхылым  
ильэтегъэуцо ихэку, икьуаджэу  
Шынджые зэрэщыклорэр, сигуа-  
пэу тхылым икьыдэгъэкылым зы-  
пшъэ ифэгъэ тарихьшлэныгъэ-  
лэжъэу Емтыль Разыет, Адыгэ  
республикэ институтым ыкйи лофт-  
хьабзэм хэлэжъэхэрэм зеклэми  
«тхьашъуегъэпсэу» шьосэлэ.

Мэфэкылымклэ пстэуми кьа-  
фэгушлуагъ, лъэтегъэуцор лэуж-  
хэм язэпхыныгъэ зыгъэпытэу  
ылытагъ.

Лъэпкъыр зыпсэ щыщэу,  
опсэуфэ ащ идахэ зылогъэ  
Трахъу Рэмэзанэ итхылыкыкы, ащ  
кыдэхьэгъэ произведениехэм-  
клэ яшлэшхэр кьыралотыкыгъэх  
гуманитар ушэтынхэмклэ Адыгэ  
республикэ институтым ишлэ-  
ныгъэлэжъэхэу Едыдж Батырай,  
Цуекьо Нэфсэт, Агьыржыанэкьо  
Симхьан, Мэкьулэ Джэбраилэ,  
Ацумыжэ Казбек, Краснодар

кыкылыгъэ профессорэу Нико-  
лай Денисовым, Кыргъ Асхьад,  
Кошхьаблэ кыкылыгъэу Ллынэ  
Нурбий, Мэщфэшлэ Нэдждэт.

Ахэм зеклэми анахъэу ягу-  
щылэ щыклагъэтыгъэр цыф цлэ-  
рылуабэу Шынджые кыдэкы-  
гъэу, лъэпкъыр шлуклэ языгъэ-  
шлагъэхэм Трахъу Рэмэзанэ  
Хьаджмосэ ыкьор зэрэщыщыр  
ары. Шлэныгъабэ зэрэкылопы-  
гъэр, бзабэ зэришлэщтыгъэр,  
шхьэлъытэжыныгъэ ин зэрила-  
гъэр, «**Черкесы**» зыфилорэ  
итхыгъэ ыкйи нэмыц-шлэныгъэ-  
лэжъэу Йоганн Кноблах Рэмэ-  
занэ дырилэгъэ зэдэгущылэгъур  
адыгэ лъэпкъыр ижыкыкы, гурыт  
лэшлэгъухэм зыфэдагъэр озы-  
гъашлэу, ишэн-хабзэхэм, изекло-  
клэ-гъэпсыкылэхэм анэсыжъэу  
нэм кыкызгъэуцохэу зэрэщыт-  
хэр лъэтегъэуцом хэлэжыагъэ-  
хэм хагъэунэфыкыгъ. Трахъу  
Рэмэзанэ итхыльэу ихэшыпыкы-  
гъэ тхыгъэхэр, сурэтхэр, доку-  
ментхэр зыдэтхэр тарихьлэжъ-  
хэм, филологхэм, фольклорист-  
хэм ыкйи лъэпкъым иблэкыгъэ,  
игушхъэлэжыгъэ зышлэмэ зы-  
шлоигъо пстэумэ атегъэпсыхьа-  
гъэу алытагъ.

Теуцожь районым идепутат-  
хэм я Совет итхьаматэу Пчы-  
хьалыкыо Аюбэ гушылэр зынэ-  
сым, ичыплэгъу тхаклоу, гупшы-  
саклоу Трахъу Рэмэзанэ имэфэ-  
клэ икьуаджэ зэрэщыклорэр  
лъэшэу зериугапэр кылуагъ.  
Рэмэзанэ хьарамыгъэнчъэ зэ-  
чий зэрэхэлъыгъэр, зэфагъэр,  
шьыпкъагъэр кыгъэгъунэу тхы-  
лым кыдэхьэгъэ тхыгъэхэр  
зэрэгъэпсыгъэхэр, ахэм узэгу-  
пшысэн икьун зэрэхэлъыр, хы-  
мэ хэгъэгу щыпсэун фаеу гъа-  
шлэм зырегъэуцуаплэми гуклэ  
ренэу ильэпкъ зэрэготыгъэр,  
зэрэфэусагъэр, адыгэм иду-  
нэтетыкыкы икьэлэмклэ зэра-  
ригъэшлагъэр кыгъэтхыгъ. Ыгу  
римыхьырэ охътэ чэзыоу со-  
ветскэ лъэхьаным ащ фырилэ  
еплыкыкы, игъашлэ а уахътэм  
зэрэзыригъэзагъэм зэрэпхы-  
гъэр, дгъэмысэнным нахъэу  
лъэпкъым кыыхэкыгъэ гъэсэ-  
гъэшхоу Трахъу Рэмэзанэ адыгэ  
лъэпкъыр шлуклэ тыди зэрэщы-  
зэларигъэшлагъэр ыгу кьыри-  
лорэм тетэу (шьорышыгъэ-нэ-  
шлшыгъэ хэмьылэу) Рэмэза-  
нэ зэрэтхагъэр клэдгъэтхыныр  
нахь тэрэзклэ ылытагъ.

лофтхьабзэм иклящаклохэм,  
тхылым изэхэгъэуцуацлоу Ем-  
тыль Разыет афэгъэхьыгъэ  
гушылэ фабэхэр зерафагъэ-  
загъэхэр лъэтегъэуцом кы-  
щалуагъ ыкьоджэгъухэу **Ем-  
тыль Адам, Батмэн Мулиэт**,  
илахьыл дэдэу, Краснодар дэт  
гурыт еджаплэу N 70-м иклэлэ-  
гъаджэу **Трахъу (Хьаклэко)  
Фатимэ**.

Шынджые имэфэкй инэу  
Трахъу Рэмэзанэ кызыхъу-  
гъэр ильэси 100 зэрэхъугъэм,  
тхылым ильэтегъэуцо афэгъэ-  
хыгъагъэм Тэхьутэмыкьое рай-  
оным гъэсэныгъэмклэ игъэло-  
рышлалэ ипащэ игуаджэу **Хьа-  
тит Симэ** хэлэжыагъ, дахэу ар  
зэрэклагъэмклэ «тхьашъуегъэ-  
псэу» кьарилуагъ.

Мэфэкыр «Трахъу Рэмэзанэ»  
зыфилорэ фильмэ кьэгъэлъэ-  
гъоным ыкйи Шынджые еджа-  
плэм иеджэкло цыкылухэмрэ  
Пшызэ ыкйи Адыгэ Республи-  
кэм язаслуженнэ артисткэу  
Лъэцэр Римэрэ зыхэлэжъэ-  
гъэхэ концертным кыгъэклэрэ-  
клагъ.

**МАМЫРЫКЪО Нуриет.**

## Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ирайонхэм яадминистративнэ гупчэхэм яхылаагъ» зыфиорэм ыкӀи Адыгэ Республикэм изаконхэм ащыщхэм яположение зырызхэм кӀуачӀэ ямылӕжъэу лъытӕгъэным ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым чъэпыогъум и 22-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ирайонхэм яадминистративнэ гупчэхэм яхылаагъ» зыфиорэм ыкӀи Адыгэ Республикэм изаконхэм ащыщхэм яположение зырызхэм кӀуачӀэ ямылӕжъэу лъытӕгъэным ехылаагъ

Мы кыкӀлӕпыклохэрэм кӀуачӀэ ямылӕжъэу лъытӕгъэну:

1) Адыгэ Республикэм и Законэу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ирайонхэм яадминистративнэ гупчэхэм яхылаагъ» зыфилоу 2000-рэ илъэсым тыгъӕгазэм и 15-м кыдӕкӀыгъэм;

2) Адыгэ Республикэм и Законэу N 407-р зытетэу «Адыгэ Республикэм изакон зауӕмӕ зэхъоклыныгъэхэр афӕшыгъэнхэм ехылаагъ» зыфилоу 2010-рэ илъэсым тыгъӕгазэм и 28-м кыдӕкӀыгъэм ия 3-рэ статья;

3) Адыгэ Республикэм и Законэу N 97-р зытетэу «Адыгэ Республикэм изакон зауӕмӕ зэхъоклыныгъэхэр афӕшыгъэнхэм ехылаагъ» зыфилоу 2012-рэ илъэсым мӕкъуогъум и 6-м аштагъэм ия 4-рэ статья.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӕ зыхъурӕ

Официальнӕу кызыхаутырӕ мафӕм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӕ мӕхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ ТХЪАКӀУЩЫНӔ Аслъан къ. Мыекъуапӕ, чъэпыогъум и 29-рэ, 2014-рэ илъэс N 340

## Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет иунашъоу N 177-р зытетэу «Украинӕм егъэзыгъэ лофкӀэ зышхъӕ кызыыхъжъхи плӕлӕ гъэнӕфагъӕкӀэ пунктхэм къяолаагъэхэм социальнӕ лъэныкъомкӀэ амалӕу яӕхэр гъэтӕрэзыгъэнхэм фӕгъэхыгъ» зыфилоу 2014-рэ илъэсым бӕдзӕогъум и 25-м кыдӕкӀыгъэм зэхъоклыныгъэхэр фӕшыгъэнхэм фӕгъэхыгъ

Урысые Федерацием и Правительствӕ иунашъоу N 926-р зытетэу «Украинӕм иргӕжданхӕу ыкӀи гражданствӕ зымылӕхӕу Урысые Федерацием жъугъӕу кыхъагъэхэм ялофхэм ягъэтӕрэзынкӀэ лофтхъӕбзӕ зауӕлӕхэм яхылаагъ» зыфилоу 2014-рэ илъэсым лоныгъом и 12-м кыдӕкӀыгъэм тегъӕпсыхъагъӕу Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет иунашъоу N 177-р зытетэу «Украинӕм егъэзыгъэ лофкӀэ зышхъӕ кызыыхъжъхи плӕлӕ гъэнӕфагъӕкӀэ пунктхэм къяолаагъэхэм социальнӕ лъэныкъомкӀэ амалӕу яӕхэр гъэтӕрэзыгъэнхэм фӕгъэхыгъ» зыфилоу 2014-рэ илъэсым бӕдзӕогъум и 25-м кыдӕкӀыгъэм мы кыкӀлӕпыклорӕ зэхъоклыныгъэхэр фӕшыгъэнхӕу:

1) мыщ фӕдӕ кӕуауӕкӀэ зилӕ я 1.1-рэ пунктыклӕр хӕгъэхъогъэнӕу:

«1.1. Мы кыкӀлӕпыклохэрӕр кыдӕлӕпытӕгъэнхӕу:

1) Украинӕм иргӕжданхӕу ыкӀи гражданствӕ зымылӕхӕу Урысые Федерацием жъугъӕу кыхъагъэхэм ялофхэм ягъэтӕрэзынкӀэ лофтхъӕбзӕ зауӕлӕхэр Урысые Федерацием и Правительствӕ иунашъоу N 691-р зытетэу 2014-рэ илъэсым бӕдзӕогъум и 22-м кыдӕкӀыгъэм диштӕу зӕшлохыгъэнхӕу»;

2) Федеральнӕ законӕу N 115-р зытетэу 2002-рэ илъэсым бӕдзӕогъум и 25-м кыдӕкӀыгъэм кыдильтытӕрӕ плӕлӕхэм ашломкӀлӕу Украинӕм егъэзыгъэ лофкӀэ зышхъӕ кызыыхъжъхи плӕлӕ гъэнӕфагъӕкӀэ пунктхэм къяолаагъэхэм социальнӕ лъэныкъомкӀэ амалӕу яӕхэр нахышлу шыгъэнхӕу;

3) плӕлӕ гъэнӕфагъӕкӀэ шхъӕегъэзыплӕ афӕхъуӕгъэ пунктхэр зызӕфашыжъхэр:

### Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет иунашъу

Унӕгъо былымӕхъо фермӕхэм яхӕхъоныгъэ пае Адыгэ Республикэм иреспубликӕ бюджет игрантхэр фермер хъызмӕтшӕлӕлӕхэм япащӕхэм зӕрӕлӕкӕгъӕхъащтхӕ шыкӀлӕм ехылаагъ

Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 78-рэ статья, Урысые Федерацием и Правительствӕ иунашъоу N 165-р зытетэу «Унӕгъо былымӕхъо фермӕхэм яхӕхъоныгъэ пае Урысые Федерацием ишъолъырхэм федеральнӕ бюджетим икӕкӀуаплӕхэм кӕхъагъӕкӀызӕ субсидиехэр зӕратырагощӕттхӕ шыкӀлӕр ухъсыгъэным ехылаагъ» зыфилоу 2012-рэ илъэсым мӕзаем и 28-м кыдӕкӀыгъэм атегъӕпсыхъагъӕу Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Унӕгъо былымӕхъо фермӕхэм яхӕхъоныгъэ пае Адыгэ Республикэм иреспубликӕ бюджет игрантхэр фермер хъызмӕтшӕлӕлӕхэм япащӕхэм зӕрӕлӕкӕгъӕхъащтхӕ шыкӀлӕр ухъсыгъэнӕу.

2. Официальнӕу кызыхаутырӕ мафӕм щыублагъэу мы унашъом кӀуачӀэ иӕ мӕхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрӕу КЪУМПӀЫЛ Мурат къ. Мыекъуапӕ, чъэпыогъум и 29-рэ, 2014-рэ илъэс N 263

### Адыгэ Республикэм Иошлӕнымрӕ социальнӕ хӕхъоныгъӕмрӕкӀэ и Министерствӕ иунашъу

Адыгэ Республикэм Иошлӕнымрӕ социальнӕ хӕхъоныгъӕмрӕкӀэ и Министерствӕ кыфӕгъӕзӕгъӕ организациехэм цыфхэм ясоциальнӕ фӕло-фашӕхэр зӕрагъӕцакӀӕхэрэм кыхъӕкӀырӕ ахъцӕр зӕрагъӕфедӕшт шыкӀлӕр ухъсыгъэным ехылаагъ

Федеральнӕ законӕу N 442-р зытетэу «Урысые Федерацием щыпсӕурӕ цыфхэм ясоциальнӕ фӕло-фашӕхэм ягъӕцӕкӀӕн ехылаагъ» зыфилоу 2013-рэ илъэсым тыгъӕгазэм и 28-м аштагъэм, Адыгэ Республикэм и Законӕу «Цыфхэм ясоциальнӕ фӕло-фашӕхэм ягъӕцӕкӀӕн епхыгъӕ Иофыгъо зауӕлӕхэм язӕшлохын ехылаагъ» зыфилоу N 332-р зытетэу 2014-рэ илъэсым бӕдзӕогъум и 30-м кыдӕкӀыгъэм атегъӕпсыхъагъӕу унашъо сӕшы:

1. Адыгэ Республикэм Иошлӕнымрӕ социальнӕ хӕхъоныгъӕмрӕкӀэ и Министерствӕ кыфӕгъӕзӕгъӕ организациехэм цыфхэм ясоциальнӕ фӕло-фашӕхэр зӕрагъӕцакӀӕхэрэм кыхъӕкӀырӕ ахъцӕр зӕрагъӕфедӕшт шыкӀлӕр ухъсыгъэнӕу.

2. Мы унашъом игъӕцӕкӀӕн зӕрӕклорӕр ыуплӕкӀунау министрӕм иапӕрӕ гуадзӕ фӕгъӕзӕгъэнӕу.

3. Мы унашъом 2015-рэ илъэсым щылӕ мӕзэм и 1-м кыщегъӕжъагъӕу кӀуачӀэ иӕ мӕхъу.

Министрӕу ОСМӔН Альберт къ. Мыекъуапӕ, чъэпыогъум и 24-рэ, 2014-рэ илъэс N 295

## Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет иунашъу

Сӕкъатныгъӕ зилӕхэм Иошлӕн ягъӕгъотыгъэным пае анахъ макӀӕми Иошлӕплӕ чыплӕ гъэнӕфагъӕу кӕафыхагъӕкӀын алӕкӀыштым ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Законӕу N 331-р зытетэу «Сӕкъатныгъӕ зилӕхэм Иошлӕн ягъӕгъотыгъэным пае анахъ макӀӕми Иошлӕплӕ чыплӕ гъэнӕфагъӕу кӕафыхагъӕкӀын алӕкӀыштым ехылаагъ» зыфилоу 2014-рэ илъэсым бӕдзӕогъум и 30-м кыдӕкӀыгъэм тегъӕпсыхъагъӕу Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Сӕкъатныгъӕ зилӕхэм Иошлӕн ягъӕгъотыгъэным пае анахъ макӀӕми Иошлӕплӕ чыплӕ гъэнӕфагъӕу кӕафыхагъӕкӀын алӕкӀыштыр предприятие, учреждение, организацие пӕпчъ нӕбгырӕ пчъагъӕу Иоф щызышӕрӕм елпытыгъӕу щытышты:

1) нӕбгыри 6-м кыщегъӕжъагъӕу 15-м нӕс зылурым — зы Иошлӕплӕ чыплӕ;

2) нӕбгырӕ 15-м кыщегъӕжъагъӕу 30-м нӕс зылурым — Иошлӕплӕ чыплӕ;

3) нӕбгырӕ 30-м ехъу зылурым — Иошлӕплӕ чыплӕ.

2. Адыгэ Республикэм цыфхэм Иошлӕн ягъӕгъотыгъэнымкӀэ и Гъӕло-рышӕлӕплӕ Иошлӕплӕ чыплӕхэр кӕафыхӕзгъӕкӀыхэрӕм шӕпхъӕ правовой акт гъэнӕфагъӕхэр алӕкӀыгъӕхъанхӕу.

3. Урысые Федерацием и Законӕу N 1032-1-р зытетэу «Урысые Федерацием ис цыфхэм Иошлӕн ягъӕгъотыгъэным ехылаагъ» зыфилоу 1991-рэ илъэсым мӕлылфӕгъум и 19-м кыдӕкӀыгъэм кыдильтытӕрӕ полномочиехэм

атегъӕпсыхъагъӕу цыфхэм Иошлӕн ягъӕгъотыгъэным фӕгъӕзӕгъӕу кӕулыкӕухэм лӕпылӕгъу аратынӕу чыплӕ зыгъӕлорышӕжъыным икӕулыкӕухэм игъо афӕлӕгъуӕгъэнӕу.

4. Мы кыкӀлӕпыклохэрӕм кӀуачӀэ ямылӕжъӕу лъытӕгъэнӕу:

1) Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет иунашъоу N 84-р зытетэу «Сӕкъатныгъӕ зилӕхэр Иошлӕплӕхэм алуӕгъӕхъӕгъэнхэм пае квотӕхэр кызызӕрӕхагъӕкӀыхэрӕ шыкӀлӕм ехылаагъ» зыфилоу 2008-рэ илъэсым жъоныгъуакӀӕм и 12-м кыдӕкӀыгъэм (Адыгэ Республикэм ихӕбзӕгъӕуцугъӕ зӕхӕуӕгъӕхэр, 2008, N 5);

2) Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет иунашъоу N 261-р зытетэу «Сӕкъатныгъӕ зилӕхэр Иошлӕплӕхэм алуӕгъӕхъӕгъэнхэм тегъӕпсыхъӕгъӕ Положением зэхъоклыныгъӕхэр фӕшыгъэнхэм фӕгъэхыгъ» зыфилоу 2013-рэ илъэсым шӕклогъум и 11-м кыдӕкӀыгъэм (Адыгэ Республикэм ихӕбзӕгъӕуцугъӕ зӕхӕуӕгъӕхэр, 2013, N 11).

5. Официальнӕу кызыхаутыгъӕ мафӕм щыублагъӕу мы унашъом кӀуачӀэ иӕ мӕхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрӕу КЪУМПӀЫЛ Мурат къ. Мыекъуапӕ, чъэпыогъум и 28-рэ, 2014-рэ илъэс N 259



## ◆ ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

Урысыем инароднэ артисткэу Сэмэгу Гошнаго фэгъэхыгъэ шлэж пчыхъэзэхыхъэ Краснодар дэт филармониеу Григорий Пономаренкэм ыцлэкэ шытым шэклогъум и 28-м шыклошт. Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Кушьэкэ Симэ концертым изэхэщакломэ ащыщ.

# Шъукъеблагъэх шлэжъ пчыхъэзэхыхъэм

— Симфоническэ оркестрэр сифгъусэу Сэмэгу Гошнаго иорэдхэм искусствэр зикласэхэр язгъэдэлъуштых, — кытылауагъ Кушьэкэ Симэ. — Гошнаго макъэ дахэу илагъэр гъашлэм шлуклэ кыхэнагъ, ащ итворчествэ сшлогъэшлэгъон кьодыеп, сыфай шысэ тырахынэу.

Сэмэгу Гошнаго искусствэр зыщакъэлыгъэр кьуаджэу Псэитыку кышыхъугъ. Къэралыгъо консерваториер Ленинград кышыхъугъ, ижырэ лъэпкъ ордэхэм лф адишлэнымклэ ишлэныгъэ Тбилиси шыхыгъэхуагъ. «Адыгэ лъэпкъ ордэхэр» зыфилорэ Сэмэгу Гошнаго кыдыгъэкыгъэ тхылъым мырэуштэу кышхы: «Адыгэ оредыжхэм гупшысэу, акъылэу, тарихым шыщ пычыгъоу ахэлхэр тэ тызыдэпсэхуэрэм, тауж кыкышхэм кьафэзгъэнэжы сшлогъу. Си-

лъэпкъ шлу фэсшлэнэу, сыгу кызырэхилорэм тетэу лъэуж дахэ кьэзгъэнэнэу сыфай. лфэу сшлагъэр цыфхэм алъылэсэу, адыгэ оредыжэу сыгугоигъэхэр силъэпкъ кыхэнажхэм

мэ, сызэрэщылагъэр хьаулыеп».

Лъэпкъ фольклорым лф дишлэзэ, пэсэрэ адыгэ оредхэм псэ кьапыгъэклэжыгъэ гум иорэдхэр ыусыштыгъэх, макъэ хэхыгъэ дахэклэ ыгъэжынчыштыгъэх. Бэ-



рэтэрэ Хьабидэтрэ Сэмэгу Гошнагорэ адыгэ оредэ 10 пчыгъэмэ псэ кьапагъэклэжы, дискхэм атыратхагъэх, тхылхэм адэтхэу кыдагъэкыгъэх.

«Гупшыс» зыфилорэ оредэу Сэмэгу Гошнаго ыусыгъэр нэбгырэ маклэп кьэзыло зышлогъор, ау «Гупшысэм» гупшысэ куоу хэлъыр икьоу кырилотыкыгъэ цыфхэм алъызыгъэлэсын зылъэкырэ бэп. Адыгэмэ хэбзэ дахэу ялэм фэгъэхыгъэ оредыр жы хьурэп. Тильэпкъэгъухэм ямызакъоу, урысхэм, кьэндзалхэм, нэмыкхэм а оредыр кьало, лэкыб хэгъэгъухэм ащашлэ. Адыгэ хэкум ехыплэгъэ оредэу Сэмэгу Гошнаго ыусыгъэхэр, кылоштыгъэхэр лъэпкъ искусствэм хэклауа-клэхэрэп.

— Синасып кыхыгъэп Сэмэгу Гошнаго ыпашхъэ сышысэу иорэдхэм, ымэкъэ дахэ сядэлунэу, — тизэдэгущылагъу лъэгъэкьуатэ Кушьэкэ Симэ. — Дискхэм атэтхагъэхэм, цыфхэм кьалотэжыхэрэм, тхылхэмрэ гъэзетхэмрэ яшлуагъэклэ артисткэ цлэрым итворчествэ зыщызгъэгозагъ. Краснодар концертуу шыклоштым Сэмэгу Гошнаго кылоштыгъэ оредхэм ямызакъоу, сирепертуар хэтхэм цыфхэр зыгъэдэлухэ сшлогъу.

Краснодар филармонием пчыхэм сыхьатыр 6-м Кушьэкэ Симэ иконцерт щаублэшт. Краснодар дэхэу искусствэм пыщакъэхэр, кьалэм кыпэгъунэгъу кьуаджэхэм, районхэм кьарыкышхэм пчыхъэзэхыхъэр кьагъэбаинэу тэгугъэ. Шъукъеблагъэх шлэжъ концертым.

Сурэтхэм арытхэр: **Сэмэгу Гошнагу; Кушьэкэ Сим.**



## ◆ БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

# Лэпэлэсэныгъэм щэлагъэр ерэгъус

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Самара-2» Самара — 74:67 (16:6, 16:22, 21:13, 21:26).

Шэклогъум и 22-м Мыекъуапэ шызэдешлагъэх.

Зезыщакъэхэр: В. Жак — Ростов-на-Дону, М. Шмидт — Волгоград, С. Токарев — Москва.

«Динамо-МГТУ»: Бажунаишвили — 9, Гапошин — 15, Коротков — 15, Еремин — 15, Дудко — 3, Лундако — 4, Афэшыжъ, Хмара — 6, Милютин — 7, Лавриненко.

Хьаклэмэ яешлэкло 12 зэлуклэ-гъум хэлэжыагъ, бысымхэм — 8. Зэлуклэгъур зыщауыным спортсменхэр пшыгъэхэу кьэлэгуагъэхэп. Аужырэ такыкхэм Самарэ икомандэ «кызыбгырыгъ». Зэклэпыклоу хьагъэм лэгуаор радзи, бысымхэм пчыгъэмклэ кьаклэхьажыгъэх. Клэух такыкышым кыклоц! Адыгеим испортсменхэм хьурджанэм лэгуаор зауэрэ зэрэадагъэм даклоу, баскетболым искусствэ дахэу хэлъыр кьагъэлэгуагъ.

А. Гапошын, И. Хмара, Р. Бажунаишвили зэгурылоныгъэм иклэщакъагъэх. Н. Еремин, И. Коротковыр ялэпэлэсэныгъэклэ кьахэхых. А. Милютиным исэнау-щыгъэ гъунэ имылау кьэлэагъо. Клэух ешлэклэшлум теклоныгъэр кызыдыхыгъ.

## Ятлонэрэ зэлуклэгъур

«Динамо-МГТУ» — «Сама-

ра-2» — 75:66 (20:17, 21:16, 14:22, 20:11).

Шэклогъум и 23-м Мыекъуапэ шызэлуклагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Бажунаишвили — 14, Гапошин — 5, Милютин, Коротков — 21, Еремин — 21, Лундако — 2, Хмара — 12, Дудко.

Щэлагъэ кызыхэбгъэфэным мэхэнэ ин зэрилэр ешлэгъум кышхыгъагъ. Зэлуклэгъур зыхыштыр кьэшлэгъуаеу шытыгъ, ешлэгъур клэухым факлоштыгъ. А уахтэм Самарэ ибаскетболистэу Сергей Жульковыр хьурджанэм ычлэгъ члэтэу дысэу ешлагъ, ащ кышхымыуцоу судьям гушылэ «хафэхэр» рилуагъэх, дэлонэу фэмыеу зеклоштыгъ. Спортсменыр ешлэлэм рагъэкыгъ. Тазыр дзыгъохэр тикомандэ иешлаклоу И. Коротковым гьогъуи 5 ыгъэцэ-

клагъэх, пчыагъэм хигъэхуагъ.

Самарэ иешлаклохэм «загъэстыжыгъ», ялэпэлэсэныгъэ кьафэмыгъэлэгуагъэу гумэкыгъо чыплэ кьин ифагъэх. Ар Адыгеим икомандэ ыгъэфеди, теклоныгъэм еклурэ гьогур кыгыгъотыгъ.

## Чыплэхэр

1. «Динамо» Челябинск — 21
2. «Динамо-МГТУ» — 20
3. «Строитель» Энгельс — 18
4. «Рускон» Саранск — 18
5. «Самара-2» Самара — 16
6. «Муссон» Севастополь — 16
7. «Старый Соболь» Н. Тагил — 16
8. «Чебоксарские Ястребы» — 15
9. «Тегас» Динской район — 14
10. «Магнитка» Магнитогорск — 14

Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым кызырэттилуагъэу, тикомандэ финалым хэфэным фэбанэ, ащ фэшл апэрэ чыплэ 4-мэ ащыщ кыдыхын фае.

Тыгъэгъазэм и 5 — 6-м тибаскетболистхэр Нижний Тагил икомандэ Мыекъуапэ шылуагъэх.

## ТИКОНЦЕРТХЭР

# «Налмэсым»

## ипчыхъэзэхыхъ

Дунаим шыцлэрыло тиансамблэу «Налмэсым» иконцертэу Москва шылуагъэм нэбгырабэ еплъыгъ. Пчыхъэзэхыхъэм фэгъэхыгъэ тхыгъэхэр тигъэзет кышыхэтыутыштых.

Нэклубгъор зыгъэхьазыргъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

## Зэхэзыщакъэр ыккыдызы- гъэккырэ:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ лфхэмклэ, лэкыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыккы кьэбар жьугъэм иамалхэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

## Редакциер зидэшылэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

## Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79,

редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшгъэдэккыжъ зыхырэ секретары: 52-16-77.

## E-mail:

adygvoice@mail.ru

## Зыщаушыхьаты- гъэр:

Урысые Федерацием хэутын лфхэмклэ, телерадиокезтынхэмклэ ыккы зэлы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэларышлэп, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

## Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

## Зэклэмккы

## пчыагъэр

4046

## Индексхэр

52161

52162

Зак. 3244

Хэутыным узшыккытхэнэу шыт уахтэр Сыхьатыр 18.00 Зыщыккытхэгъэхэ уахтэр Сыхьатыр 18.00

## Редактор

шхьалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр

Мэщлэккы

Саид

Редактор шхьалэм

игуадзэ —

пшгъэдэккыжъ

зыхырэ

секретары

Хьурмэ Хьусен

Мыекъуапэрэ Самарэ якоман-  
дэхэр баскетбол эздэшлэх.

